

Published Monthly by
Knights of Lithuania
 366 W. Broadway,
 SO. BOSTON 27, MASS.

DIEVUI IR TĖVYNEI

Year's subscription: U. S. and
 Canada \$3.00; foreign \$3.50;
 single copy 30 cents.

EDITOR — ANTANAS VAIČIULAITIS 2087 No. Main Ave., Scranton 8, Pa.
 ASST. EDITOR — PHYLLIS GRENDAL 366 W. Broadway, S. Boston 27, Mass.

Knights of Lithuania Supreme Council Officers 1950—1951

REV. J. C. JUTKEVIČIUS, Spiritual Director 153 Sterling St., Worcester 4, Mass.
 AL WESEY-VASILIAUSKAS, President 102 Maple Street, Great Neck, L. I., New York
 ANN MITCHELL, Vice President 551 Spring Street, Elizabeth, New Jersey
 JOHN JESULAITIS, Vice President 4626 South Winchester Ave., Chicago, Ill.
 STELLA WAITEKUS, Recording Secretary 1339 South 49th Avenue, Cicero 50, Ill.
 DOROTHY MILLER, Financial Secretary 210 Richmond Avenue, Dayton 6, Ohio
 FRANK GUEDELIS, Treasurer 129 Rita Street, Dayton 4, Ohio
 STANLEY M. SIMON, Esq., Trustee 231 Owendale Avenue, Pittsburgh 27, Pa.
 BERTHA CIOCYS, Trustee 185 Congress Avenue, Providence, Rhode Island
 ANTHONY J. YOUNG, Esq., Legal Advisor 315 "E" Street, S. Boston 27, Mass.

Ritual Committee

LONGINAS L. SVELNIS 163 "T" St., S. Boston 27, Mass.
 VICTOR ANCHUKAITIS 1226 Columbia Rd., S. Boston 27, Mass.
 JACK L. JATIS 6822 S. Rockwell St., Chicago 29, Ill.

Lithuanian Affairs Committee

REV. JOHN C. JUTKEVIČIUS, Chairman

Chicago District — SYLVIA RACZKUS 6442 S. Artesian Ave., Chicago 29, Ill.
 Pittsburgh District — WILLIAM KOLICIUS, Jr. 2002 Brownsville Rd., Pittsburgh 19, Pa.
 New York - New Jersey — ANNE KLEM 183 Dukes Street, Kearny, New Jersey
 Ohio - Michigan — ROBERT BORIS 1512 24th Street, Detroit 16, Mich.
 New England — VYTAUTAS ADOMAITIS 71 Harrison St., Worcester 4, Mass.

Honorary Membership Committee

LEONARD SIMUTIS, Chairman; JACK L. JATIS, Secretary; ANTHONY J. MAZEIKA, FRANK
 RAZVADAUSKAS, KASTAS ZAROMSKIS.

KAZYS ŠKĖMA, Art. Dept.

RECOMMENDED READING —

In this issue of VYTIS please turn to the convention greeting from the great Lithuanian leader now in Germany, Monsignor Krupa-
 vičius, whom many of our members met personally when he was
 visiting this country last year. His plea for action now on our vital
 Lithuanian problems will provide every true Lithuanian with
 plenty of food for thought. Please read it, think about it, act on it!

J. B.

Viršelyje: Lietuvių kambarys Pittsburgh'o universitete.

All correspondence should reach the editorial offices by the 15th of the month preceding the next issue. Correspondents may use pen names, but all correspondence must bear the signature and address of the writer. The editor assumes no obligation to return any material not solicited.

Entered as Second Class Matter June 10, 1943 at the Post Office at Boston, Mass., under the Act of March 3, 1879.

Dr. Juozo Leimono 50 metų amžiaus sukaktį minint

J. SURGAILA

Antrasis Pasaulinis karas, kuriuo buvo nugalėtos ir nuginkluotos Vokietija ir Japonija, taikos neatnešė. Jos ir negalėjo atnešti, nes buvo padaryta per daug stambių klaidų. Vakarų demokratijos susidėjo su velniu ir ėjo mušti šėtono. Tačiau velnias velniu ir lieka!

Jis apgavo ir apgaudinėja. Sumaišo protus ir paneigia vertybes, niekina žmogų ir mindžioja asmenybes, pavergia tautas ir naikina valstybes. Ir juo akivaizdžiau laisvasis pasaulis gali pastebėti tikrąjį jo veidą, juo didesnis chaosas kyla ir baimė didėja, bet prisipažinti suklydus ir pasukti tikrųjų vertybių keliu vistiek neišdrįstama.

Bet yra Uola, kuri per visas šio pasaulio audras nepajudinamai stovi idealų sargyboje. Tai šv. Petro įpėdinis — Šv. Tėvas. Jis nuolat nurodo išskylantį blogį ir primena gėrio kelius. Jis iškelia šventąsias asmenybes, kaip sektinus pavyzdžius, kaip žiburius šviečiančius gyvenimo keliuose.

Lietuvių tauta su viltimi laukia savų šventųjų paskelbimo, o jų juk, tikime, yra. Vien tik kankinių už Dievą ir Tėvynę jau yra šimtai ir tūkstančiai.

Bet kol tos garbės sulauksime, Šv. Tėvas savo atžymėjimais nurodo gyvas sektinas asmenybes. Pernai Šv. Tėvas apdovanojo Šv. Grigaliaus ordenu Dr. Juozą Leimoną, ateitininką, pavasarininkų vadą. Šiomet rugpiūčio mėn. 23 d. Dr. Juozui Leimonui sukako 50 m. Šia proga pažvelkime į Dr. J. Leimono gyvenimą ir asmenybę.

Savanoris ir studentas

Dr. J. Leimonas gimė 1900 m. rugpiūčio mėn. 23 d. Gudeliuose (Marijampolės apskr.). Per pirmąjį pasaulinį karą jis kaip tremtinys buvo Rusijoje. Baigiantis karui grįžta į tėvynę ir stoja savanoriu į kariuomenę. Kaip kareivis, dalyvauja kovose dėl nepriklausomybės. Kovoms gi apsimus, kimba į jau anksčiau pradėtąjį mokslą. Išlaikęs gimnazijos kurso egzaminus, įstoja į Lietuvos Universiteto Teisių Fakultetą. Vėliau, gavęs stipendiją, studijuoja Friburgo (Šveicarijoj) universitete. Mokslą baigia ekonomijos mokslų

daktaro laipsniu. Grįžta į Lietuvą energingas ir pilnai pasirengęs kūrybiniam darbui.

Katalikų veikėjas

Tiek būdamas studentu, tiek grįžęs Lietuvon Dr. J. Leimonas gyvai reiškėsi lietuviškoj katalikiškoj veikloj. Jis neturi ambicijų, nesiveržia vadovauti; pats organizacinis darbas jo ieško. Jis yra jam pašauktas ir nuo jo negali išsprukti. Ateina metas, ir Dr. J. Leimonui tenka perimti iš prof. J. Ereto vadovavimą Lietuvos pavasarininkams. Organizaciniam darbe, dėl to meto vyriausybės nepalankumo ir varžymų, nuolat tenka susidurti su įvairiomis kliūtėmis ir nemalnumais.

Aplinkybėms susidėjus, Dr. J. Leimonui tenka atsidėti vien katalikiškajai akcijai. Jis tampa Katalikų Veikimo Centro (KVC) direktoriumi. Bet tai be galo sunkus darbas, nes tenka vadovauti KVC istaigoms, derinti ir stiprinti organizacijų veiklas, ieškoti naujų veikimo būdų, kovoti su nuolatiniais varžymais, taktiškai likviduoti išskylančius nesusipratimus, ypač su valdžios atstovais, atstovauti katalikiškąsias organizacijas bendruose visuomeniniuose organuose ir t. t.

Tai didelis ir sunkus darbas, užtat ir darbininkas buvo rinktinis: griežtų principų, diplomatiško takto, švelnaus, kuklaus ir draugiško būdo.

Dr. J. Leimono organizacinio darbo pasisekimo, manau, niekas negalėjo seriau pavaizduoti, kaip 1938 m. įkvėpęs milžiniškas pavasarininkų kongresas. Suvažiavusios pavasarininkų minios nustebino ne tik to jaunimo priešus ir draugus, bet ir pačius organizatorius. Jaunimo minios, paklususios savo vadovybės balso, buvo tai didžiausias Dr. J. Leimono džiaugsmas ir darbo atlyginimas.

Komunistų kankinys

Lietuvą užplūdusiems komunistiniams valdovams Dr. J. Leimonas, be abejo, negalėjo patikti. Tai kas, kad Dr. Juozas ir pats iš liaudies, kad

be kuklaus medinio namelio jokio kito turto neturi! Tai kas, kad ir prie vadinamojo fašistinio tautininkų režimo buvo nemalonėj! Užtenka, kad jis aktyvus katalikas, kad lietuvis — tokiam juk lengva primesti kontrrevoliucinę veiklą. Dr. J. Leimonas tuojau suimamas ir iškalinamas beveik ištisus metus. Laimingai gyvam iš kalėjimo pavyksta išsigelbėti tik dėl staigios rusų vokiečių karo pradžios.

Išsvargintą ir iškankintą Dr. J. Leimoną sutikau jau vokiečiams užėjus. Išsikalbėjome apie jo iškentėtas kančias, prisiminėme pavasarininkiskąją veiklą ir buvom nuomonės, kad atėjus laisvės momentui (tada mes manėm jį greičiau ateisiant) jis, Dr. J. Leimonas, imtųsi iniciatyvos atgaivinti katalikiškąją jaunimo veiklą.

Tremtyje

Pragyvenus nesaugius vokiečių okupacijos laikus, antrą kartą artėjant raudoniesiems, kito kelio nebuvo: kad ir į mirtį, bet ne pas juos. Ir ėjome: nežinomu keliu į nežinomą ateitį. Pasi- baigus karui Dr. J. Leimonas su šeima gyveno Vokietijoje britų zonoje. Vykstant emigracijai į Angliją, Dr. J. Leimonas su šeima ten išvyksta. Kun. Pr. Juro kviečiamas, iš ten persikelia į J.A.V. Tiek Anglijoje, tiek Amerikoje tenka dirbti paprastą sunkų darbą.

Dr. J. Leimonas, demokratiškai Lietuvos katalikiškojo jaunimo išrinktas vadovybėn, ir šian- dien to jaunimo vardu gali pakelti balsą ir jį at- stovauti, jei tik būtų reikalas ir proga.

Pavasarininkai ir vyčiai

Tai dvi tų pačių idėjų organizacijos. Dr. J. Leimonas, suprasdamas jų bendradarbiavimo reikšmę, buvo atvykęs į JAV ir čia su vyčiais pavasarininkų vardu pasirašė bendradarbiavimo aktą. Organizacijų draugingumo ryšiai buvo su- stiprinti Kaune 1938 m. pavasarininkų kongre- san atvykusios gausios vyčių delegacijos, vado- vaujamos tuometinio organizacijos pirmininko inž. A. Mažeikos iš Pittsburgho.

Gražu būtų, kad vyčiai paminėtų Dr. J. Lei- mono sukaktį.

Vadas ir žmogus

Dr. J. Leimonas Lietuvos katalikiškojo jau- nimo priekin išėjo netrokšdamas būti vadu ir nenorėdamas pasireikšti. Būdamas kuklaus būdo jis neieškojo užimtinų pozicijų. Visuomeninis darbas — tai jo pašaukimas. Pasakytume, tiesiog tokia Dievo valia. Aukščiausiojo, matyt, norėta, kad Lietuvos katalikiškojo jaunimo prieky būtų nuoširdus, atviras, paprastas ir kuklus Dr. Juo- zas Leimonas, kad jo asmenybė trauktų ir švies- tų Lietuvos jaunimui savo dvasine šviesa. Būda- mas tokio būdo žmogus, kaip vadas niekad ne- troško asmeninės reklamos ar garbės. Priešingai, jis nuolat ieškojo naujų jėgų, galinčių jam pa- dėti, ir pavaduoti. Jam priklausiančius nuopelnus jis priskirdavo bendram darbui.

Tikime, kad Dievas leis Dr. J. Leimonui dar kartą išvysti Lietuvos prisikėlimą ir duos jėgų aktyviai prisidėti prie jos atkūrimo.

Kr. Donelaitis

RUDUO

Ant, saulelė, vėl nuo mūs atstodama, ritas,
irgi palikusi mus, greita vakarop nusileidžia.
Va, kasdien daugiau ji mums savo spindulį slepia,
o šešėliai vis gilyn kasdien išsitiesia.
Vėjai su sparnais pamaži jau pradeda mūdraut
ir šilumos atstankas išbaidydami šlamščia;
todėl ir orų drungnums atvėsti pagavo,
irgi senystę jau graudena kailinius imtis;
bobą su diedu blogu pas kakalį siunčia,
o kitus atšilt į trobą ragina lįsti
ir valgius drungnus bei šiltą viralą valgyt.

Žemė su visais pašaliais įmurusį verkia,
kad mūsų ratai jos išplautą nugarą drasko;
kur pirm du kuinu lengvai mums pavežė našta,
jaugi dabar keturiais arkliais pavažiuoti nepigu:
ratas, ant ašies braškėdams, sukasi sunkiai,
irgi žemes baurias išplėsdams teškina šmotais.
Va, laukų sklypai visur skendėdami maudos,
o lietus žmonėms teškėdams nugarą skalbia.

Ak, kur dingot giedros jūs gi pavasario dienos,
kaip mes, pirmą syk trobos atverdami langus,
šildantį šiltos saulelės spindulį jautėm?
Lyg kaip sapnas koks, kuri miegodami matom,
ogi pabudę jį po to trumpai paminėjim,
lygiai taip prašoko mums su vasara džiaugsmas.
Ogi dabar purvynai, kad juos krutina vyžos,
nei kisielius ant ugnies, pleškėdami teška.
Vislab, kas pas mus lakstydams vasarą šventė,
ar plesdendams ant laukų, linksmi šokinėjo;
vislab, kas linguodams ik debesų pasikėlė,
ir, pasidžiaugęs taip, grūdėlius su vabalu valgė,—
vislab jau prastojo mus ir nulėkė slėptis.
Taip laukai pasiliko mums visur gedulingi,
irgi grožybės jų — nei kapas sens pasirodo.

Krūmus ir girias linksmas jau giltinė suka,
ir grožybės jų gaišin draskydama vėtra.
Šakos, ant kurių po lapais užgimė veislė
ir lizdely, nei lopšy, čypsėdama verkė,
ar apžėlusi jau po to lakstydama juokės
ir savo peną, be mamos skraidydama, gaudė, —
tos vietelės, jau visur taipo nesirėdė,
kad jos, nei žagarai sausi, siūbuodami barška.
Ten, kur ant kelmų lokys bites kopinėjo,
o lokė vaikus paikus murmėdama žindė;
ten, kur briedžiai draskančių vilkų nusigando,
o vilkai savo veislę kaukt ir plėšt pamokino;
ten, kur vanags su vaikais daug sulesė vištų,
ir varnai pulkais žąsyčius pavogė mūsų, —
ten, žiūrėkit, ten džiaugsmai taipo pasidėjo,
kad tik varnos dar baurybę rudenio garbin;
o paukšteliai, su dainoms ankštai pasislėpę,
irgi be rūpesnių šaltai sapnuodami miegti.

M. Pečkauskaitė – Šatrijos Ragana

(1877—1930)

PR. NAUJOKAITIS

Šiomet suėjo dvidešimt metų, kai mirė žymioji lietuvių rašytoja M. Pečkauskaitė-Šatrijos Ragana. Čia norime supažindinti su jos gyvenimu ir kūryba.

Gyvenimas ir asmuo

Marija Pečkauskaitė-Šatrijos Ragana gimė 1877 m. vasario 24 d. Medingėnų dvare. Augo savo tėvų Labunavo dvare, Pavandenės parapijoje, Telšių apskrityje.

Namieje pamokyta, Marija 1892 m. buvo įstojusi į trečią klasę Šv. Kotrynos gimnazijoje Petrapilyje. Tačiau dėl silpnos sveikatos turėjo grįžti namo, ir gimnazijos kursą išėjo privačiai. Didelės reikšmės turėjo Marijai persikėlimas Pečkauskų gyventi į išsinuomotą Užvenčio dvarą, Žemaitės ir P. Višinskio kaimynystėje. Čia susidarė lietuvių inteligentų būrelis, ir Marija tampa susipratusia lietuve.

Be bendrojo gimnazijos mokslo, Marija dar buvo išmokusi rusų, vokiečių ir prancūzų kalbų ir skambinti pianinu. 1896 m. Varšuvoje išėjo bitininkystės kursus.

Po tėvo mirties (1898) turėjo likviduoti ūkį ir persikėlė su motina ir broliais į Šiaulius. Uždarbiavo pamokomis ir mokydama bajorų šeimose. 1905 m. P. Višinskio rūpesčiu Marija gavo „Motinėlės“ stipendiją ir išvyko studijuoti pedagogikos į Ciuricho universitetą pas garsųjį prof. Fr. W. Foersterį. Tris semestrus ten išbuvusi, persikėlė į Friburgo universitetą ir po vieno semestro grįžo į Lietuvą. Foersterio pedagogika davė jai gilius pedagoginio darbo pagrindus. Vilniuje ji išlaikė egzaminus mokytojos teisėms gauti ir nuo 1909 m. pradėjo dirbti Marijampolės „Žiburio“ mergaičių progimnazijoje.

Ten mokytojavo ir vedė mergaičių bendrabutį iki 1915 m. Didįjį karą praleido Židikuose. Ten gyveno iki mirties, rašydama daug pedagoginio ir beletristinio pobūdžio raštų. Teolog.-Filosofijos fakultetas už nuopelnus 1928 m. jai suteikė garbės daktaro titulą.

M. Pečkauskaitė-Šatrijos Ragana mirė 1930 m. liepos 24 d. Židikuose.

Pirmieji Šatrijos Raganos kūrinėliai buvo išspausdinti „Varpe“ 1895 m. Vėliau bendradarbiavo „Tėvynės Sarge“, „Dirvoje-Žinyne“, „Vilniaus Žiniose“, „Šaltiny“, „Vilty“, „Draugijoje“, „Vaire“ ir visoje eilėje Nepr. Lietuvos katalikiškų laikraščių.

Šatrijos Raganos raštai yra išspausdinti 6 tomuose. Be to, atskirai išleisti didieji Foersterio pedagoginiai veikalai: „Jaunuomenės auklėjimas“, „Seksualė etika ir seksualinė pedagogika“, „Auklėjimas ir auklėjimasis“, „Kristus ir žmonių

ŠATRIJOS
RAGANA

gyvenimas”. Praktikos reikalams M. Pečkauskaitė parašė ir išleido: „Bičių knygelę“, „Apie bičių ligas“, „Lietuvos Bitininką”.

Kūryba

Šatrijos Ragana jau nuo mažų dienų gavusi gilesnį religinį auklėjimą, susidomėjusi auklėjimo klausimais ir paskui pedagoginius mokslus atsidėjus studijavusi, ir savo kūryboje skleidžia auklėjamąsias idėjas, arba bent vengia visa tai, kas nesiderintų su auklėtojos pašaukimu. Idėjinė tezė ir jos kūryboje vaidina didelį vaidmenį, tačiau ji moka ją apvilkti iš realaus gyvenimo pamtais vaizdais.

Susipažinkime su žymesniaisiais Šatrijos Raganos beletristiniais kūriniais.

„Viktutė”

„Viktutė” (1901) yra pirmas žymesnis Šatrijos Raganos veikalas, turįs daug autobiografinių bruožų, jaunuoliško entuziazmo ir idiliškos nuotaikos.

Dienoraščio forma autorė vaizduoja ką tik pensijoną baigusios bajoraitės Viktutės išpūdžius, jausmus, troškimus, susidūrimą su dvaro aplinkumos gyvenimu, jos darbus ir pažiūras į įvairius gyvenimo klausimus. Viktutė dirba įvairius darbus, padeda tėvams. Ji net atsižada viliojančios artistės karjeros, kad galėtų tėvams padėti tvarkyti praskolintą ūkį, kad netektų išleisti žemės iš savo rankų. Nors ir lenkų kultūroje išauklėta,

Viktutė jaučiasi esanti lietuvaitė, myli Lietuvos žmones, jų dainas, papročius, uoliai mokosi lietuvių kalbos. Didelę įtaką jai daro artimam miestely apsigyvenęs lietuvis daktaras Antanas, žmogus išsilavinęs, protingas, linksmas, mėgstantis muziką, turįs daug knygų, poetas ir didelis Lietuvos patriotas. Jis lankosi dvare, ir netrukus tarp jo ir Viktutės užsimezga artimesni santykiai. Jo paraginta, Viktutė moko tarnaites skaityti ir rašyti. Mokymo darbu ji entuziastiškai užsidega ir ryžtasi šviesti žmones, kad jiems palengvintų sunkų gyvenimą. Abu su daktaru ruošia ateities veikimo planą ir svajoja sukursią gražią lietuvišką šeimą. Susižadėjusius laimina Viktutės tėvai.

Apie pagrindinę fabulos giją sukasi visa eilė įvairių atsitikimų ir žmonių. Dvare lankosi ir nutautę bajorai Butautai, kaimo žmonės užaina visokiais reikalais. Čia lankosi ir susipratęs lietuvis pozityvistas stud. Jonas. Ta proga Viktutė gali pareikšti savo dienoraštyje ir savo apgailestavimą Jono ateizmu ir susižavėjimą Antano nuoširdžiu religingumu. Lenkiškų tradicijų bajorai Butautai duoda progos pareikšti savo pažiūras į nutautusios bajorijos tuštumą, pasipūtimą, lietuvių kalbos niekinimą ir kitas bajoriškas ydas, ir prieš tokį karikatūrišką poniškumą pastatyti lietuviškumą ir demokratines idėjas. Iš to matome, kad Šatrijos Ragana, idealiu Viktutės paveikslu vaizduodama pavyzdinę ir tautiškai susipratusią bajoraitę, lietuviškojo sąjūdžio idėjas skelbia ir aplenkintoje bajorijoje. Tik jos skelbiamos idėjos žinoma, pirmiausiai veikė ne sulenkėjusią bajoriją, bet lietuvišką visuomenę, ir „Viktutė“ labai mielai anais laikais skaitytojų buvo priimta. Dėl giedrios nuotaikos, lyriškumo, tikrovės pajautimo ir blaivaus gyvenimo vertinimo dar ir dabar ši apysakaitė nenustojo savo vertės

„Vincas Stonis“

„Vincas Stonis“ — Šveicarijoje parašyta apysaka jau aiškiai pedagoginiam tikslui. Išplėstos auklėjamosios ir mokomosios mintys visai nustelbia kūrinio fabulą ir beletristinius elementus. Trylikametis Vincukas Stonis, išvažiavusio į Ameriką laimės ir pinigų ieškoti tėvo paliktas ūkio tvarkyti, yra ir artojas, ir šeimininkas, ir be to, dar randa laiko nubėgti į dvarą pas panelę, kuri yra sudariusi mažutę privatinę mokyklėlę, pasimokyti skaityti ir rašyti, kad sugebėtų pats tėvui laiškus parašyti.

Vincukas išmoksta ne tik rašyti ir skaityti, bet ir savo tėvynę mylėti, savo kalbą branginti, doru, sąžiningu ir teisingu žmogumi būti. Jis susigražina ir tėvą iš Amerikos, nors tėvas ir labai norėjo visą šeimą ten nusikviesti. Jis įtikina tėvą, kad dėl kažkokio pinigų nevalia palikti brangios tėvų žemės, kad žmogus, kurs išsižada tėvynės dėl baltesnės duonos, nėra vertas žmogaus vardo. Tėvas sugrįžęs praturtėja, o Vincukas netrukus pats bus mokytojas ir diegs į širdį tās pačias kilnias mintis, kurias jam įdiegė dvaro panelė ir lietuviškos knygos.

Didaktinio pobūdžio elementai vis dėlto čia taip sumaniai įjungiami į beletristinę formą, kad kūrinėlis yra nenuobodus, turi daug dvasinės šilumos ir skaidrios optimistinės nuotaikos.

„Irkos tragedija“

„Irkos tragedija“ — apysaka iš vaikų gyvenimo. Čia sprendžiama pedagoginė problema: vaiko tragedija pakrikusiame tėvų gyvenime. Septynerių metų Irka nerūpestingai žaidžia saulėtame dvarelio sode. Jos sieloje daug džiaugsmo, nerūpestingumo, kūdikiškos meilės. Vakaraus ji mieliai pažaidžia su motina, su ja pasiglamonėja. Ji ir dažniau su mamyte norėtų pabūti, bet mamytė vis užimta, vis tie reikalai.

Tragedija prasideda tada, kai Irka pamato, kad mamytė yra susidomėjusi atvykstančiu ponu Gurskiu, o ja net pikta nori nusikratyti. Pirmiausia savo protestą Irka pareiškia būdama nemandagi su ponu Gurskiu, o kai motina ją nubaudžia, ji prieina išvados, kad mamytė jos nemyli. Ji prisimena tėvelį, kurs gyvena Kaune ir kurs per šventes atveža daug žaislų ir yra labai geras. Irkos mažutėje galvoje kyla mintis atkeršyti mamytei — slapta pabėgti pas tėvelį. Ji pasiima savo lėlę ir šunytį Džimą ir slapta nueina į stotį, nusiperka bilietą. Niekeno nepastebėta nuvyksta į Kauną ir pagal ant kortelės užrašytą adresą, žmonių padedama, suranda tėvelio namus. Bet ten vietoj tėvelio randa kažkokią moterį, kuri nedraugiškai mergaitę sutinka. Šaltas ir nepatenkintas Irkos atvykimu pasirodo ir tėvelis. Tada Irka savo mažytės širdelės didelį skausmą dalinasi su šuneliu Džimu, gailiai verkia jį apsikabinusi.

Vaiko sielos niuansai ir jo pajustas tragizmas šioje novelėje taip gražiai dramatiiniu būdu atskleidžiamas, kad šis neilgas kūrinėlis pasidaro ne tik vienu gražiausių Šatrijos Raganos kūryboje, bet ir iš viso lietuviškos novelės raidoje.

Be šių minėtų kūrinių Šatrijos Ragana yra parašiusi visą eilę mažesnių kūrinėlių, kuriuose vaizduojami vaikai, kaimo žmonės, kurie iškelia visą eilę gražių gyvenimo pavyzdžių ir yra puiki lektūra jaunimui. Gana įdomus yra romantinis kūrinėlis „Mėlynoji mergelė“. Minėtinas dramine forma rašytas alegorinis kūrinys „Pančiai“, rodąs idealizmo kovą su realios gyvenimo tikrovės viliojimais.

Visos Šatrijos Raganos kūrybos vainikas, jos gulbės giesmė, yra didelė apysaka —

„Sename dvare“

„Sename dvare“ yra apysaka be fabulos, be intrygų. Tai atskirų epizodų, įspūdžių, scenų rinkinys, sujungtas vienos svajingos nuotaikos ir visų vaizdų centre stovinčios Mamatės su savo vaikais. Tai yra autobiografinio pobūdžio kūrinys, vaizduojąs tokią dvaro aplinkumą ir tokius žmones, tarp kurių teko augti ir bręsti pačiai rašytojai. Dėl to čia be visos eilės keliamų pedagoginių, patriotinių ir demokratinių idėjų yra gausu įdomios autentiškos medžiagos, atskleidžian-

čios nesenu laikų bajorijos kultūrą. Taip pat pačios rašytojos pažiūros į įvairius gyvenimo klausimus čia yra gyvai atsispindėjusios.

Veikale vienas po kito eina šie ryškesni epizodai. Pradžioje lyriškai vaizduojama aplinkuma. Įsisvajojęs senas erdvus medinis dvaro rūmas. Aplink jį sodas ir parkas su tvenkiniu, dekoratyviniais krūmais, gandro lizdu, pavėsingomis alėjomis, jaukais kampiliais ir kvapnių rožių krūmais. Taip dekoruotoje scenoje nuolatinis ansamblis yra Mamatė — Marija Daugirdienė, to senojo dvaro ponia ir šeimininkė, su tikrais savo sielos paveikslais — švelniasielė 8 metų Irusia, dar kiek mažesniu "riteriu" Nika ir mažiausiu bei ramiausiu Joneliu.

Tampriausias psichinis ryšys yra tarp Mamatės ir Irusės. Viena siela tiesiog atsispindi kitoje. Iš vienos pusės budri Mamatės auklėtojos akis ir į vaikų ateitį siekias žvilgsnis, iš kitos pusės vaikų prisirišimas ir nepaprasta meilė ir Mamatės pateikiamų idėjų pasisavinimas suriša šitą darnų ansamblį, kurs kituose epizoduose iš svajingo dvaro sodo išsina į konkrečius kasdieninio gyvenimo reiškinius.

Veikalas baigiamas lyriniu vaizdu apie išdraskytą lizdelį ir apie iš jo amžinai iškeliausią Mamatę.

Veikalo forma panaši į "Viktutės" — autorė lyg nusikelia į praeitį, kai jos vaizduojama Irusia buvo 8 metų, ir pasakoja iš mažametės mergaitės sielos plaukiančius atsiminimus, juos kur reikiant papildydama Mamatės užrašais.

Literatūrinė šio veikalo vertė yra didelė. Čia atskleista gyvų bajorijos atstovų, duota vaizdingų gyvenimo scenų, iškelta žymiausias atbundantios Lietuvos problemos, puikia forma pateikta auklėjamų idėjų. Nė viename mūsų literatūros kūrinyje nerasime ryškesnio, su meile atvaizduoto, mūsų išmirusios bajorijos kultūrinio vaizdo. "Apskritai, — sako prof. V. Mykolaitis, — visa

RUGSĖJO MĖNUO

Baigės rugsėjis. Po orą bailiai voratinkliai draikės be vėjo; šypsojo saulė; bet jos spinduliai, tarytum, sudiev bekalbėjo.

Klykdamos žąsys ir gervių pulkai į pietus padangėmis traukė; apdaro žalio nebtekę miškai tik pirmojo šalčio belaukė.

Lygūs sužėlę tamsiai vilnimis rugiai, lyg kad rūtos, žaliuoja: kiek tik apimsi aplink akimis, kaip žaliosios jūros liūliuoja.

šita graži, subtili, lyrinių niuansų pilna Pečkauskaitės apysaka apie senąjį dvarą yra tarsi ne vien jos, bet ir visos mūsų mirstančios bajorijos gulbės giesmė".

Baigdami nagrinėti Šatrijos Raganos kūrybą, galime dar pastebėti, kad jos vaizduojamasis pasaulis turi daugiau šviesos, giedrios nuotaikos negu liūdesio. Gamta jos kūryboje vaidina labai mažą vaidmenį, ji sudaro tik lyrinių nusiteikimų foną, jos peizažas — sentimentalinis.

Šatrijos Raganos stilius yra gana turtingas, niuansuotas. Jos veikėjai kiekvienas kalba savo natūralia kalba, suderinta su jų psichologija. Ji puikiai moka panaudoti ir lenkų kalbos žargoną, kuriuo kalba sulenkėję bajorai, ir žemaičių kaimiečių kalbą, ir sudėtingesnę inteligentų kalbos stilių.

VANDENS LELIJOS

IŠ "SENAME DVARE"

Irutės lizdėlis

Raudoniems saulėlydžiams begęstant, baltų rožių sidabrinės akys žiūri į mane pro langą...

Ir nuskyčiau vieną baltą rožę, ir glaudžiau prie žiedo karštą kaktą... Motin mano! ar ne tavo rankos — baltos, meilios, kvapios ir švelnutės — taip mane meilingai glamonėja?

Ar ne tavo tai rankelės brangios?

Ašaromis apsirasojo žiedas...

O pro langą sidabrinės akys žiūri vis. Ir jų kvapo bangos audžia seną seną aukso sapną.

— — — —

Už miškų, už upių, tarp daubų ir kalvų stovi seno dvaro medinis rūmas. Ne aukštas, bet ilgas ir platus, su dideliu prieangiu, ant baltų stiebų rymančiu, pilnas meilių kampelių, jaukus ir šiltas, ištikimas visų mūsų džiaugsmų ir liūdesių savo prieglobstin priėmėjas. Prieš jį didelis, miegūstas tvenkinys su paslaptinomis gelmėmis, vakarais mėnesio ir žvaigždžių auksinamas, ir išigiedojęs, išikvepėjęs, išisvajojęs sodas.

Meilingai glaudžia sodas prie plačios krūtinės tvenkinį ir rūmą — ištikimus savo draugus — ir šnibžda jiedviem kažkokias nepabaigiamas pasakas, kažkokias bylas paslaptingas, ilgas, amžinas godas. O tuodu klauso — tylūs ir susimąstę.

Yra sode mažas pussalėlis, į tvenkinį įsikišęs, spirejų žydinčių krūmų uždengtas, visas gėlėmis apibertas. Ant jo kranto auga gluosnis, kurio stuobrys, matyti, kitąsyk nukirstas, išleido tris naujus stuobrelius ir sudarė tarsi fotelį, kuriame labai patogiai galima sėdėti atsilošus. Kanakados radova tą kampelį su mamate. Mamatė išpiovė ant vieno stuobrelio mano raidę ir tarė:

— Dabar čia bus tavo fotelis, Iruse. O kai čia sėdėsi, atmink mamatę — ir vien geros ir gražios mintys teateinie į tavo galvelę.

Šį pavasarį dažnai sėdžiu gluosnio fotelyje, nes ruošu dovanėlę mamatės vardinėms. Žiemą pramokau siuvinėti ir išgeidžiau pirmąjį savo darbo vaisių jai atiduoti. Už savo pinigų nupirkau reikiamos medžiagos, ir štai, pasislėpusi fotelyje, kad mamatė nepamatytų, siuvu staltiesėlę spintelei prie jos lovos. Pasirinkau šią dovaną, ne kitokią, gerai viską apgalvojusi. Vakare, mažiau, kai mamatė, baigusi skaityti, norės užgesinti žvakę, jos paskutinis žvilgsnis puls ant mano staltiesės, ir ji užmigs apie mane mąstydamas... O rytą pirmutinis daiktas, jos žiūrimas, yra laikrodys ant spintelės... Ir čia vėl turės mane atsiminti.

Viršum mano galvos gieda ir čiulba paukšteliai; toli, antrame tvenkinio krante, kalena gandrų; ties mano kojomis mėlynuoja dangaus ašarėlių giria, stebėdamosi savo atvaizdu tvenkinio veidrodyje. Kažkoks saldus, tarsi medaus, kva-

pas kutena man nosį — bet nepaisau nieko ir vis tik siuvu ko uoliausiai. Taip man saldu, linksma mąstant, kaip nudžiugs mamatė, ši mano darbelį pamačiusi. Ir didžiudamosi žiūriu į savo veikalą — iš tikrųjų menką ir ydingą, bet mano akyse labai gražų. O paskui atsimenu mamatės norą, kad, man čia sėdint, tik geros mintys teateitų į galvą, ir mąstau, kad juk negali būti minčių geresnių už tą, kaip savo mamatę pradžiuginti.

— Iruse!

Krūptelėjau, išgirdusi mamatės balsą. Greit susidėjusi darbą, paslėpiau jį už krūmų ir nubėgau.

Liuoktelėjusi į taką, einantį nuo alėjos, pamačiau antrame jo gale mamatę. Ėjo man priešais, vesdama už rankos mano mažesnį broliuką. Neturėjo užsidėjusi skrybėlės, tik su baltu skėteliu dengėsi galvą nuo saulės. Jai taip einant visai saulės spindulių apibertai, šviesus, melsvai pilkas apdaras, apsiaučias jos gražų, laibą stuomenį, buvo panašus į saulės nušviestą debesėlį. Skėtelio paūksmėje juodavo ant galvos storų kasų vainikas, o iš blankaus veido liūdnai ir meiliai žiūrėjo juodos didžiulės akys iš po antakių, lyg kregždės sparnai. Mažas Jonelis šalia jos su savo balta eilute, neseniai pakeitusia jupelę, ir didele skrybėle atrodė kaip išlindęs iš krūmų pasakos nykštukas.

— Esu, mamate! — sušukau pribėgusi ir lie-menį jai apkabinusi.

O ji, su rankele mano veidą glostydama, paklausė:

— Savo fotelyje sėdėjai, Iruse? O ką ten dirbai?

Per jos lūpas pralėkė lengvutė šypsena, o man dingtelėjo, ar tik ji kažko nenumanė. Nelaukdama mano atsakymo, tarė:

— Eisim pažiūrėti, ar nepražydo jau mūsų rožės.

Nuėjome pirma prie vadinamųjų mano rožių — dviejų senų, aukštų, sulig mamate, kerų, kažin kieno ir kažin kada pasodintų. Buvo juodu pilnu baltuojančių pumpurų, bet žiedo neradome nė vieno.

— Tavo seneliai vis daugiau aptingsta, — tarė mamatė. — Einame pas manuosius.

Perėję per tiltelį, atsidūrėme kitoje sodo pusėje. Ten, ant aukšto tvenkinio kranto, buvo mažą dirvelę, pilną jaunų rožių kerelių, pačios mamatės neseniai padiegtų. Ant visų baltavo gražūs, dideli žiedai švelniais, lyg šilkai, ir baltais, lyg sniegas, lapeliais, pačiame viduryje vos paraudusiais. Ir rodės, kad po tuo raudonumu slepiasi rožių siela.

Mamatė ėjo nuo vieno kerelio prie kito, ly-

APŽVALGA

LIETUVOJE PRASIDEDA VIETINIŲ PARSIDAVĖLIŲ VALYMAS

Kremliaus Politbiūro pareigūnas Pervuchin, netikėtai užklupęs Latviją ir Estiją su komunistų įgaliotinių ruja, baigė "valymo darbą" Estijoje, baigia "valyti" Latviją, ir jau persikėlė Lietuvon.

Pervuchinas smarkiai iškoliojo Latvijos ir Estijos partijos dalinių CK (centralinius komitetus) už neveiklumą, ypatingai "jaunuomenės perauklėjimo srity". Komsomolas provincijoje, tarp žemės ūkio darbininkų, esąs "lygus nuliui", anot Pervuchino, ir "lektoratų" veikla šlubuoja.

Lietuvos "saugumo ministeris" Piotr Kapralov su "ministeriais" Bertašiūnu ir "Liaudim" jau išleido pirmuosius patvarkymus MVD-MGB organams ir milicijai. Lietuvos "kolūkių ministeris" skubiai iškvietas Maskvon. Derliaus ir inventorių skirstymą perėmė draugo Andriejevo vadovaujama komisija.

Pervuchinui atvykus Lietuvon, susyk pasklido gandas apie Lietuvos ir Latvijos jaunuomenės "mobilizaciją" darbams Rusijos gamybos centruose ir naujuose Ukrainos ir Baltgudijos "gigantuose". Gigantai yra milžiniški kolchozai, ligi 20,000 hektarų žemės ir pilnai motorizuoti. Lietuvoje irgi jau naikinami smulkūs "kolūkiai" ir tempas bus pagreitintas šį rudenį.

Nuo šių metų rudens kolūkių gyventojai bus viešai, ne tiktai MGB-MVD knygoje, rūšiuojami "palankių" ir "nepalankių" kategorijomis. "Nepalankūs" gali būti iškeliama į kitus "rajonus" arba į kitas "respublikas" — nors tas visuomet buvo praktikuojama. Nuo dabar spaudoje bus dar daugiau "džiaugsmo" ir ištikimumo bei meilės išmintingiausiam vadui draugui Josifui Stali-

tėjo rožes savo plonais piršteliais ir pasilenkus traukė jų nuostabų kvapą.

Žinai, Irute, tas meilus kvapas — tai rožių kalba. Ir ta savo kalba pasakoja jos apie tokias grožybes, kokių niekadoms nėra mačiusios žmonių akys, apie tokius balsus, kokių niekadoms nėra girdėjusios žmonių ausys, ir apie tokią laimę, kokios niekadoms nėra patyrusios žmonių širdys.

O aš pagalvojau, kad vis dėlto žmonės daug laimės patiria. Štai puikios, kvapios rožės, štai brangioji mamatė ir mylimasis brolelis, ten, anapus tvenkinio, graži staltiesė, ir netrukus bus mamatės vardinės, ir bus daug svečių, ir kremos, ir taip gražu visur, ir, saulė taip puikiai šviečia ir šildo.

— Mamate, — tariau, o mano širdis yra labai laiminga. Taip visur gražu, taip puikiai žydi tos rožės!

Mamatė jau ne į rožes žiūrėjo, bet kažkur tolyn, pro tamsias pušis, augančias sodo gale, tarsį

nui pareiškimų — kol krašte siautės Pervuchino užsiundyti MGB-MVD — "sotrudnikai" ir "įgaliotiniai". Numatomi stambūs pasikeitimai netgi partijos CK sudėty, nekalbant apie eilinius partijos narius — Lietuvoje gimusiųjų tarpe.

MASKOLIAI NAIKINA LIETUVOS TURTA

Vokiečių sluogsnuose, turinčiuose artimų ryšių su okupaciniu režimu, gauta žinių apie Lietuvos miškų kirtimo planą 1950-51 m.m. Planas apima daugiausiai pietinę Lietuvą ir darbams mobilizuojami 16—50 metų vyrai, ir moterys ligi 40 m. Darbininkai imami iš laisvų ūkių; žiemos metu imami darbininkai ir iš kolchozų.

Darbininkai gabenami darbams į gretimas ir tolimesnes vietas. Darbo normą atlikus, jiems leidžiama grįžti į savo gyvenamas vietas. Betgi darbo metu darbininkai gauna paragauti Sibiro dvasios; visi sugrupuoti į "brigadas", dirba griežto drausmingumo sąlygose, kiekvienam nustatyta darbo "norma" ir veikia kelios maisto kategorijos. Darbininkai gyvena iš šakų pasistatytose palapinėse.

Miško darbams jau sudaryta 12,000 "brigadų". Taigi, vergiškiems darbams suvaryta tarp 200,000 ir 260,000 lietuvių. Kaikurios "brigados" išgabentos netgi už Lietuvos sienų.

Pastebėta, kad daugiausia Lietuvos miško medžiagos siunčiama į Ukrainos anglies ir geležies "rudnikus", kasyklas. Apie 10 milijonų "špalų", t. y. rąstų geležinkelio bėgiams patiesti, įsakyta pagaminti Minsko trestui. Dalis rąstu nuplukdoma Nemunu ir pakraunama į laivus, kurie vyksta į Leningradą, kariškąją uostą Paldiski ir kitur Estijon. Dalis rąstų nuplukdoma kanalais į Piną, Būgą, Dnieprą ir kitas upes.

ieškodama tų grožybių, kurių nėra regėjusios žmonių akys. Išgirdusi mano žodžius, ji, lyg prisiversdama, atitraukė žvilgsnį nuo tų tolių, pažiūrėjo į mane, liūdnei šyptelėjo ir tarė:

— Trumpai težydi rožės, Irute!

Ir, papurčiusi galvą, tarytum norėdama nusi-kratyti liūdnomis mintimis, ėmė skinti rožes ir dėti į puokštę.

— Nunešime bukietą tėveliui, — tarė.

Išrinkusi puikiausią rožę, pasistiepusi įsegiau ją mamatei į kasų vainiką ant kaktos ir gėrėjaisi, kad ant juodų plaukų ji atrodė lyg sidabrinė žvaigždė. Ir ūmai pamačiau, kad tarp mamatės ir baltų rožių yra kažkokio panašumo...

Ir tariau:

— Mamate, rožės į tave panašios.

— Kuo, Irute?

— Tokios jos meilios ir taip liūdnai žifuri, kaip ir tu.

Dalis miško medžiagos atvežta į Šventosios uostą, kur pradėti dideli statybos darbai ir tiesiama nauja geležinkelio šaka.

RUSIFIKACIJOS ORGANAS

Jau kelinti metai Vilniuje, greta "Tiesos", leidžiamas dienraštis vardu "Sovetskaja Litva" ("Sovietinė Lietuva") rusų kalba, kaip Lietuvos komunistų (bolševikų) partijos LTSR aukščiausiosios tarybos ir ministerių kabineto organas. Laikraštis įkurdintas Komunarų gatvėje Nr. 3, kur turi savo didžiulę spaustuvę. Jį redaguoja A. I. Anuškin, drauge su kitais Lietuvos kolonistais rusais. Iš jo skilčių, daug daugiau kaip iš lietuvių kalba leidžiamų komunistų laikraščių, galima pažinti tikrąjį dabartinį Lietuvos, ypač Vilniaus miesto, vaizdą. Vilnius gerokai surusintas, ir "Sovetskaja Litva" jokių būdu neslepia šio fakto.

PRIEŠ AMERIKONIŠKĄJĮ "RASIZMĄ"

"Sovetskaja Litva" ("Sovietinė Lietuva") pastaruoju metu daug vietos skiria Jungtinių Amerikos valstybių vadams, ypač prezidentui Trumanui niekinti. Įvairiomis progomis neužmiršta pabrėžti jų "didėjantį imperializmą". No 73 E. Grodzinski ilgame straipsnyje prikiša JAV-bėms ne tik didelį rasizmą negrų atžvilgiu, bet ypatingai iškelia JAV "rasinę politiką, nukreiptą prieš italus, žydus, airius, o ypatingai slavų tautų žmones".

NEAPŠVIESTOS GATVĖS

"Sovetskaja Litva" užsipuola Gurevičių, Vilniaus miesto vykdomojo komiteto valdininką, kuris visiškai nesirūpinąs gatvių apšvietimo reikalais. Taip Kernavės, Širvintų ir Rudnios gatvės visiškai neturinčios elektros šviesos. Tuo reikalu pareiškimas draugui Gurevič buvęs paduotas jau 1949 m. rugpiūčio mėnesį. Po keleto mėnesių vėl pakartotas. Drg. Gurevič atsakęs, kad nėra laidų. Tik sausio mėn. Gurevič pranešęs, kad laidai gauti ir po 10 dienų gatvėse būsianti šviesa. Deja, slenką jau mėnesiai, o vilniečiai vis turi vaikščioti tamsiose gatvėse.

MASKOLIAI DEMONSTRUOJA SAVO PAJĖGAS

Balandžio mėn. Klaipėdos uostan atvyko stambus karo laivyno navigacijos karininkų būrys. Visi karininkai priklauso kontr-admirolo Dubrovino "Šiaurės vakarų laivyno komandai".

Šiems nekviestiems svečiams atvykus, prasiėdėjo nardomųjų laivų aprūpinimas naujais priešradariniais aparatais ir patobulintais "Schnorkel" įrengimais, kurie šį pavasarį buvo išbandyti Tolimųjų Rytų laivyno bazėse. Naujieji aparatai neva neutralizuoja radarinių spindulių reakciją. Nardomieji laivai dabar apginkluojami raketiniais ginklais. Apie 20 Baltijos laivyno nardlaivių perkelti į Murmanską. Tai vis naujausios statybos laivai, kurių modeliai pavadinti "DO" ir "V".

"DO" laivai dargi vadinami "odinočki" ir neva gali plaukti 300—350 metrų gilumoje ligi 17 mazgų per valandą.

BALTIEČIŲ LIKIMAS SKAIČIAIS

IRO pateikė spausdintą statistinę apyskaitą apie savo 35 mėnesių operacijas.

Perimant operacijas iš UNRA, 1947 m. liepos 1 d. buvo perimta 157,859 baltiečių globa. Globojamųjų tarpe buvo 49,371 lietuviai (be žydų), 83,706 latviai ir 24,782 estai. 1950 m. gegužės gale pasiliko globoje tik 37,498 baltiečiai: 8,004 lietuviai, 23,809 latviai ir 5,685 estai. Šie lietuviai gyvena: Austrijoje 88, Belgijoje 13, Danijoje 195, Šanchajų 13, Filipinuose 7, Prancūzijoje 115, Vokietijoje 7,468, Italijoje 104, Ispanijoje 1.

Be to, išregistravusių, bet neglobojamų tremtinių tarpe yra 4,128 lietuviai, 8,827 latviai, 2,725 estai.

PADĖKOS ŽODIS

Prabėgo Liet. Vyčių organizacijos seimas, kuriame buvo suvažiavę mūsų vadai ir kuopų parinktieji nariai.

Nors pats paskutiniame seime nedalyvavau, bet mano jausmai jame buvo, viską matė ir girdėjo, kas ten buvo svarstoma ir tariama.

Ypatingai norėjau pasimatyti su mūsų organizacijos Tėvu Mykolu Norkūnu, su kuriuo jau kelinti metai nesu matęsis. Ir taip pat mano noras yra susipažinti su visais jaunesniais kuopų veikėjais.

Jeigu mano vytiškas noras įvyks ir jeigu galėsiu apsilankyti New Yorke ateinančiais metais vyčių seime, tai pirmiausia susitiksiu vyčių organizacijos Tėvą M. Norkūną, kuriam tiek esu skolingas už jojo suteiktas man brangesnes negu auksas dovanas; vieną jų esu gavęs pernai, o kitą šiais metais. Šiomet tą dovaną jis įteikė 25-tos kuopos pirm. Anelei Arunskienei, kad ji man tai parvežtų į Clevelandą.

Atsidėkojant tebūnie man leista tarti tik šiuos žodžius — Visagali Aukščiausias, suteik mūsų organizacijos Tėvui Mykolui Norkūnui ilgiausią amželi, kuris taip rūpinasi vyčių klestėjimu ir ypač lietuviško žodžio skleidimu savoje spaudoje.

Šiame darbe ir man pačiam tenka dalyvauti ir už jį gauti nuo vyčių Tėvo nuoširdžiausias dovanas, kurios pasiliks manyje, iki mano širdis plaks lietuviška ir vytiška meile!

Dar sykį ačiū Tau, mielas Seneli, vyčių Tėve, už tokias nemirštančias dovanas!

Juozas Sadauskas-Senelis

THANKSGIVING DAY

The character of the first Pilgrims was made manifest on that first Thanksgiving Day. They realized that they were under the power of Almighty God. Since their landing at Plymouth, they had had hardships and difficulties but the first year in the new land saw them overcome many of them. For this they were very grateful, so grateful in fact that they set aside a day of special thanksgiving. On this day they feasted, it is true, but what was more important, they lifted up their minds and hearts in gratitude to God for the many blessings they received during their short stay in the New World.

As we approach another Thanksgiving, we, too, should be moved with the same sentiments of gratitude. We have all been blessed by God with His choicest graces. Everything we have has come from Him. While at times we may feel that there are others who are much better off than we, yet we must not fail to realize that there are many who are much worse off than we. We may not have everything that our hearts desire but still we have much more than for example, those poor people who find themselves under the tyrannical yoke of Soviet Russia. God only knows how many Lithuanians there are who are suffering from the deprivation of everything that makes life worth living. Offer them that which we now have and enjoy and we would notice that they wouldn't hesitate a single moment to accept it. Indeed we have much to be thankful for.

Lithuania is still suffering at the hands of cruel Russia. The battle to free themselves from the Russian yoke is still going on. The fact that Lithuanians have been able to continue this battle despite tremendous odds is amazing. Their perseverance must evidently come not from human sources but from a source far above any on this earth. The Mother of God must be pleading before the throne of Her Divine Son for the unfortunate people of Her land, Lithuania, the Land of Mary. Her Son must be ever offering strength and encouragement to them in their valiant efforts to live once again as a free and independent people. This divine aid is worthy of our gratitude.

Our own K. of L. has been blessed during the past year. 11 new councils have been revived and reorganized. Over 400 new members have been added to the organization's membership. Members themselves are beginning to realize that it is not a trivial matter to be a K. of L'er. For that reason, they are taking their membership more seriously. They are more willing to sacrifice time and effort to work for the lofty and high ideals of our organization. When we consider the tremendous advances made during the past year in the matter of Lithuanian Affairs alone, we can at once realize that God has been with us. He has given us the strength to continue to work

MOTINA

Žila, nulinkus galva prie ratelio
Ir akys išverktos, lyg mėlynė dangaus...
Tu lauki grįžtančio namon vaikelio
Ir — nesulauki mylimo, brangaus.

Daug vėtrų nuūžė per brangią mūs žemelę.
Daug viesulų nuėjo paragėm.
O vaikai Tavo ėjo, nors nematė kelio galo,

Ir vilko sunkią, našta pakeleim.
Tu auginai sūnus ir dukras ir tikėjais,
Kad jie senatvėj galvą tau priglaus, —
Tavo viltims kiti laikai atėjo...
Ir veltui klausai tu, sutikusi, žmogaus,

Kodėl žemelė brangi mūs, gimtinė,
Girta nuo kraujo, ašarų paliko? —
Veltui kilnosis tau sena krūtinė, —
Dievams tokia tavo dalia patiko.

— — — —
Žila, nulinkus galva prie ratelio
Ir akys išverktos lauks mylimo sūnaus:
Vieni jų stovi Sibire toli ant kelio,
O mirštančiųjų žvilgsniai skrieja lig dangaus...

Pažvelk, motul, vaikai tavi rytuose
Žvangina ginklus dėl gimtos šalies.
Kiti juos kala toli vakaruose...
Visi jie tikis: greit sugrižt galės...

Tik tu, motul, pluši vis viena prie ratelio
Ir lauki grįžtančio iš Sibiro sūnaus...
Žvalgais į Vakarus tu mylimos dukrelės
Ir... nesulauki mylimo, brangaus.

and struggle in behalf of those in Lithuania who are of the same blood as we. He has bestowed upon us the understanding and the will to sacrifice ourselves so that others may enjoy membership in our K. of L. He has aided us in all our efforts to make our organization the best that we can make it.

There is so much to be thankful for. So on Thanksgiving Day, let us not look upon it in terms of a turkey with all the fixings. While this may be enjoyed, let us foremost be mindful of God's goodness toward us and let us show our sincere appreciation by heartfelt gratitude to Him, the Giver of all things. Only thus will Thanksgiving Day be what it was originally meant to be. Let us pray in thanksgiving for ourselves, for the K. of L. and for suffering Lithuania. Let us pray that Lithuania may be free again, that we may ever be staunch K. of L'ers and that our K. of L. may soon embrace every young Lithuanian man and woman in the United States and Canada.

REV. JOHN C. JUTKEVICIUS

Have You Read These?

Occasionally one hears remarks about the lack of printed information in the English language about Lithuanian culture, history and literature. It is true that the published material relating to Lithuanian affair is not as voluminous as for the larger nations of the world, however there are a number of good references which give an excellent survey of various questions pertaining to the land and culture of our ancestors. Every Knight and Lady, especially members of Lithuanian Affairs Committees, should at least be familiar with them. We should feel it is our duty to read at least ONE BOOK a year related in one way or another to the Lithuanians.

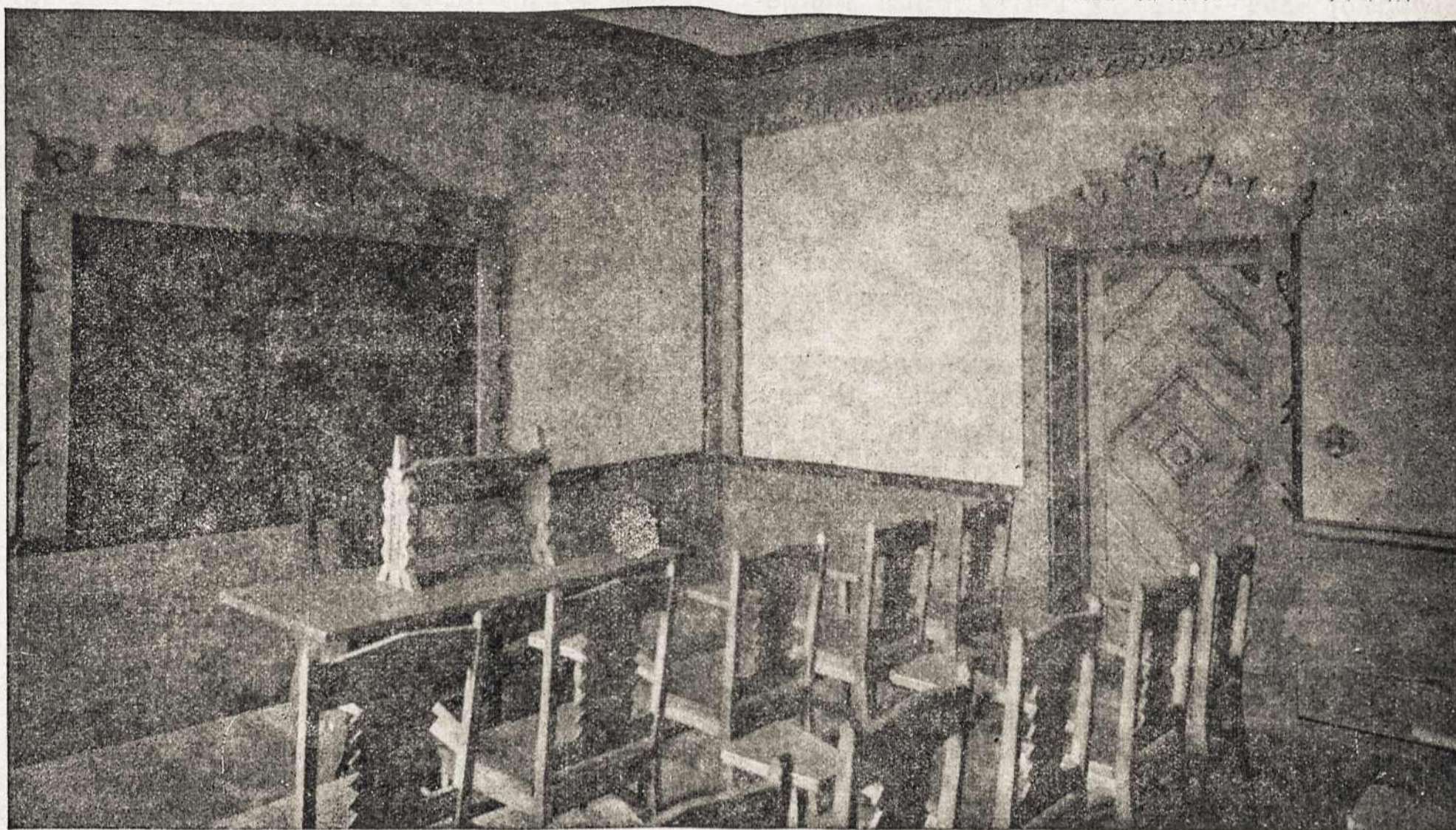
Below is listed a selection of books which the writer believes are available in nearly every public library. A larger bibliography could be drawn up for the scholar, however the following list is especially meant for those who only occasionally become interested in such questions. The writer is more or less familiar with most of them and believes them to be of GENERAL INTEREST. Every American of Lithuanian descent should strive to acquire a personal reference library of several of the works.

To students of Lithuanistics, the list will be quite familiar. It is hoped they will tolerate the presentation of what appears to be the obvious with the view that it is primarily meant for the "neophytes" of Lithuanian Literature.

Selected Bibliography

1. Chase, "STORY OF LITHUANIA". (An excellent concise survey of Lithuanian history and culture.)
2. Davies, "A WAYFARER IN ESTONIA, LATVIA AND LITHUANIA".
3. Graham, "NEW GOVERNMENT OF EASTERN EUROPE".
4. Jurgėla, "HISTORY OF THE LITHUANIAN NATION".
5. ed. Jurgėla, "LITHUANIA IN TWIN TEUTONIC CLUTCH".
6. ed. Jurgėla, "GILLBERT DE LANNOY IN MEDIEVAL LITHUANIA". (Journey of an ancestor of the late Pres. Roosevelt to the imperial Lithuania of Vytautas the Great.)
7. Jusaitis, "HISTORY OF THE LITHUANIAN NATION".
8. Kazenelenbogen, "THE DAINA". (An anthology of Lithuanian folksongs.)
9. & 10. Mickiewicz, "KONRAD WALLENROD"; "GRAŽYNA". (The two books are unique ballads-novels of the Lithuanian wars with the Germans.)
11. Mickiewicz, "PAN TADEUSZ" (Novel about the degeneration of the "Polski Litofsky" — The Lithuanian "Northern Irish".)
12. Norem, "TIMELESS LITHUANIA". (A survey of Lithuanian life by the last envoy of the United States to independent Lithuania.)
13. & 14. Pakštas, "THE LITHUANIAN SITUATION; THE BALTO-SCANDIAN CONFEDERATION".
15. Račkus, "GUTHONES." (An intriguing discussion proposing the theory that Goths are the kinsmen of the Lithuanian people.)
16. Ruhl, "NEW MASTERS OF THE BALTIC."
17. Rutier, "THE NEW BALTIC STATES AND THEIR FUTURE".
18. & 19. Sienkiewicz, "THE KNIGHTS OF THE CROSS; WITH FIRE AND SWORD".
20. Sienkiewicz, "THE DELUGE". (Above three are novels written from the Polish viewpoint picturing the fall of the Lithuanian Empire and the formation of the Lithuanian-Polish Commonwealth. Also illustrates the rise of the Polski Litofsky".)
21. Senn, "THE LITHUANIAN LANGUAGE".
22. Simutis, "THE ECONOMIC RECONSTRUCTION OF LITHUANIA AFTER 1918". (A concise survey of Lithuanian economic development.)
23. Sinclair, "THE JUNGLE". (A realistic novel of early Lithuanian immigrants in the Chicago stockyards.)
24. Spaul, "THE BALTIC STATES".
25. Vaičiulaitis, "OUTLINE HISTORY OF LITHUANIAN LITERATURE". (A good survey of Lithuanian literary figures and accomplishments.)
26. & 27. Zweig, "THE CROWNING OF THE KING; THE CASE OF SERGEANT GRISH". (Two novels about German intrigue in Lithuania.)

VYTAUTAS ADOMAITIS (26).

Our most precious possessions

WILLIAM KOLICIUS, JR.

Towering high over Pittsburgh is the beautiful Cathedral of Learning, a wondrous embodiment of medieval Gothic expression in modern architecture. It is the heart of the University of Pittsburgh. This magnificent forty-two story building is the tallest college building in the world.

It is more than just a building. It is an architectural expression of the best that education can mean, in material and spirit. In this building students of the University have about them a greatness that stretches to the limits of their best possibilities. It is a center of human values which reach far beyond the material: beauty, honesty, good will, courage, friendliness, happiness, kindness, and love of life.

The Nationality Classrooms in the Cathedral of Learning, like the building itself, are expressions of those values. These rooms have a very real place in the University. The decorations and furnishing depict the culture of old world countries. These rooms are inspiring examples of over-lasting beauty. In materials and designs they recapture in their original energy the nobility of peoples. They help toward a better understanding of peoples whose ways are different ways. Each is a classroom, in use throughout the school day. The selection of the nations so memorialized

was made after a study of the national origins of the entire student body at the University.

Back in March, 1932, in response to an invitation from the University, prominent Lithuanians of Pittsburgh undertook the task of bringing a Lithuanian Room into reality. With the cooperation of many organizations and the Lithuanian press, a campaign for funds was initiated which lasted eight years until the final goals were reached.

Meanwhile in a competition sponsored by the Lithuanian Ministry of Foreign Affairs, designs were submitted and studied. That chosen was the work of a young architect of Kaunas, Antanas Gudaitis. In describing his design Mr. Gudaitis wrote,

"In conformity with the University requirements, I tried with the present classroom dimensions to give the room a Lithuanian character by employing Lithuanian ornaments. None of the ornaments are my invention or composition. Everything is drawn from authentic material which is to be found in the Čiurlionis Art Gallery at Kaunas."

Work on the classroom started in 1938, after the materials for its construction arrived from Lithuania. The only article delayed, and which due to the war and its afterevents never arrived, is an original bronze sculpture, "The Lithuanian

School of 1864—1904" by Petras Rimša, the renowned Lithuanian sculptor. It shows a Lithuanian mother sitting by her spinning wheel, teaching her child to read from a prayer book. It is believed this sculpture is buried for safekeeping somewhere in Lithuania. It is hoped that someday it will arrive from a free Lithuania to take its place in the Lithuanian Room.

At the formal opening of the Lithuanian Classroom, Dr. Johanna T. Baltrušaitis spoke for the Committee,

"We, Americans of Lithuanian background and our American children, are here with you to give physical expression to the memory of our pioneer fathers who came to help make this city, this commonwealth, and this nation a better place for all of us.

"We whose ancestors were born in Lithuania have furnished a Classroom in this great Cathedral of Learning for the youth who shall come seeking education.

"Our room has drawn together men and women of Lithuanian extraction, regardless of differing interests.

"If the hopes and ideals which we have tried to build into our Room are realized, from this Room will go forth students worthy of this great University.

"The children and the grandchildren of our pioneers bring you greetings and gifts from the land of their forefathers."

On a shield over the entrance to the room is carved the Lithuanian knight, Vytis, symbol of Lithuania and everything Lithuanian. It is as though he is there guarding this little bit of Lithuania in a far away land.

The door beneath is like that of a typical farmhouse in Lithuania. From the outward corners, sturdy oak planks converge diagonally to a central point upon which is a carved wooden rosette, symbol of fire. The sides of the decorative door frame are carved simply and set against contrasting black oak. The lintel is centered by a seven pointed star between horses' heads. These signify light and sound.

Directly across the room from the door are three leaded windows of musty grey glass. The upper pane of each is ornamented with a circular medallion which resembles the sun ornaments carved on Lithuanian wayside shrines. Within a circle are the lines of many crosses, and the margin is serrated as is typical in Lithuanian decoration.

Beneath the windows is a wooden radiator enclosure, the perforations of which are decorated in the design of leaves of the *rūta*, symbols of chastity. Its top is a sheet of copper, decorated with perforations in the shape of hearts, symbolic of love, and emphasizing the panels of *rūtu* leaves below.

Upon this top panel will be placed the missing sculpture when it arrives. Now in its place is a

small bowl, which is filled with *rūtom* and other flowers on Lithuanian holidays.

Around the lower part of the walls runs a wainscot of white oak. Above it is the wall covering of hand-woven linen, one of the most unique things about the Lithuanian Room. Such a wall covering was chosen to represent cultural values which are entirely original and are the glory of Lithuania. Lithuanian women at their lonely and monotonous work during the long winter evenings, not only wove materials of intricate patterns, but they created Lithuanian songs and tales. The design chosen for the Lithuanian Room is that known as "The Path of the Birds." It represents the path in the skys over Lithuania followed by the birds as they fly south in the fall. This linen is stretched against the wall between columns of black oak superimposed by decorative columns of white oak.

The ceiling is of plain white plaster, with four half-dome lights upon ornamental wooden rosettes, again adaptations from the sun ornaments on Lithuanian roadside crosses and shrines.

A decorative black oak cornice and a white oak frieze set the ceiling off from the walls. Bordering the plain frieze is a decorative scallop running between the vertical columns fastening down the linen wall covering.

Carved upon the frieze on the forward wall are the immortal names of Lithuanians who in the past in times of national tribulation exalted Lithuanian culture — Donelaitis, Daukantas, Basanavičius, Maironis, Kudirka, Čiurlionis.

Beneath these names is the blackboard framed in white oak with a decorative crown, and contrasting mouldings of black oak.

The hardwood floor with square wooden pegs is like that of a typical farmhouse in Lithuania.

The student armchairs are of white oak. The carved designs on the backs of these chairs are taken from common decorative patterns used in Lithuanian homes.

The professor's table is of the same white oak as the student armchairs, and was copied from an ordinary household table. The pedestal ends are decorated with large circular carvings representing the sun. Two drawers with quaint copper locks contain the archives of the Lithuanian Committee. These are the written records of all the work of the Committee, and various gifts from Lithuania. These include *gintarai*, pieces of amber from the Baltic seacoast; needles and cones from the Lithuanian pine forests; an *Elementorius A iš B*, the Lithuanian primer that used to be smuggled into Lithuania for mothers to use in teaching their children the forbidden Lithuanian language. Other larger gifts, a replica of a Lithuanian roadside cross and a *kanklės*, the ancient Lithuanian string instrument, have been placed on display in other parts of the Cathedral.

The reading stand upon the table was patterned after the frame of an old Lithuanian spinning wheel.

The professor's chair is of black oak. The carved circular ornament on the top rail is similar to the other sun symbols, in carved lines, flowerlike center, and deeply serrated edge.

The wastebasket is of the same black oak; on each of the four panels is carved a flowerlike decoration, suggesting in form and delicacy of line a snowflake.

The black oak used for the professor's chair, the wastebasket, the cornice, and the trimmings about the blackboard and the vertical columns on the walls is of very special origin. It has been the custom in Lithuania for many generations for a man to select the finest oak tree upon his land and to sink a section of the trunk in a secret place under the slow moving waters of the Nemunas. There through hundreds of years the river silt slowly permeates the white oak and darkens it permanently to a greenish black. Knowledge of these hiding places is passed from father to son. A man taking a piece from the river knows that it was left there for his use by long gone ancestors he never knew, and that likewise his descendants would someday take the piece he sank. This black oak is highly prized in Lithuania, and it was only after two years of search that a man was found who would part with enough for the Lithuanian Room.

The scene of paramount interest in the Lithuanian Room is the fresco on the rear wall, an enlarged true copy of a painting by Mykolas Čiurlionis, the best known and most representative of Lithuanian artists. His style was in no sense realistic, but rather a mystical synthesis of music, philosophy, painting, and poetry. This fresco was copied from the original painting, *The Two Kings*, in the Čiurlionis Art Gallery in Kaunas by Professor Philip Elliott of the University of Pittsburgh.

Professor P. Galaunė, director of the Čiurlionis Art Gallery, told the following story about the painting.

"The trees are the Lithuanian forests, which cover a dark and uncertain past. Among the branches are stars, points of hope. Against this uncertain background stand two kings. One holds something very bright, a jewel, which the other guards with his sword. In comparison with the glimmer of the stars the light which this object gives off is very beautiful. In the center of the light is a Lithuanian village—thatched cottages, white birches, willows—the most precious possession of Lithuania."

As the Classroom was presented to the university, Dr. Baltrušaitis for the Committee said,

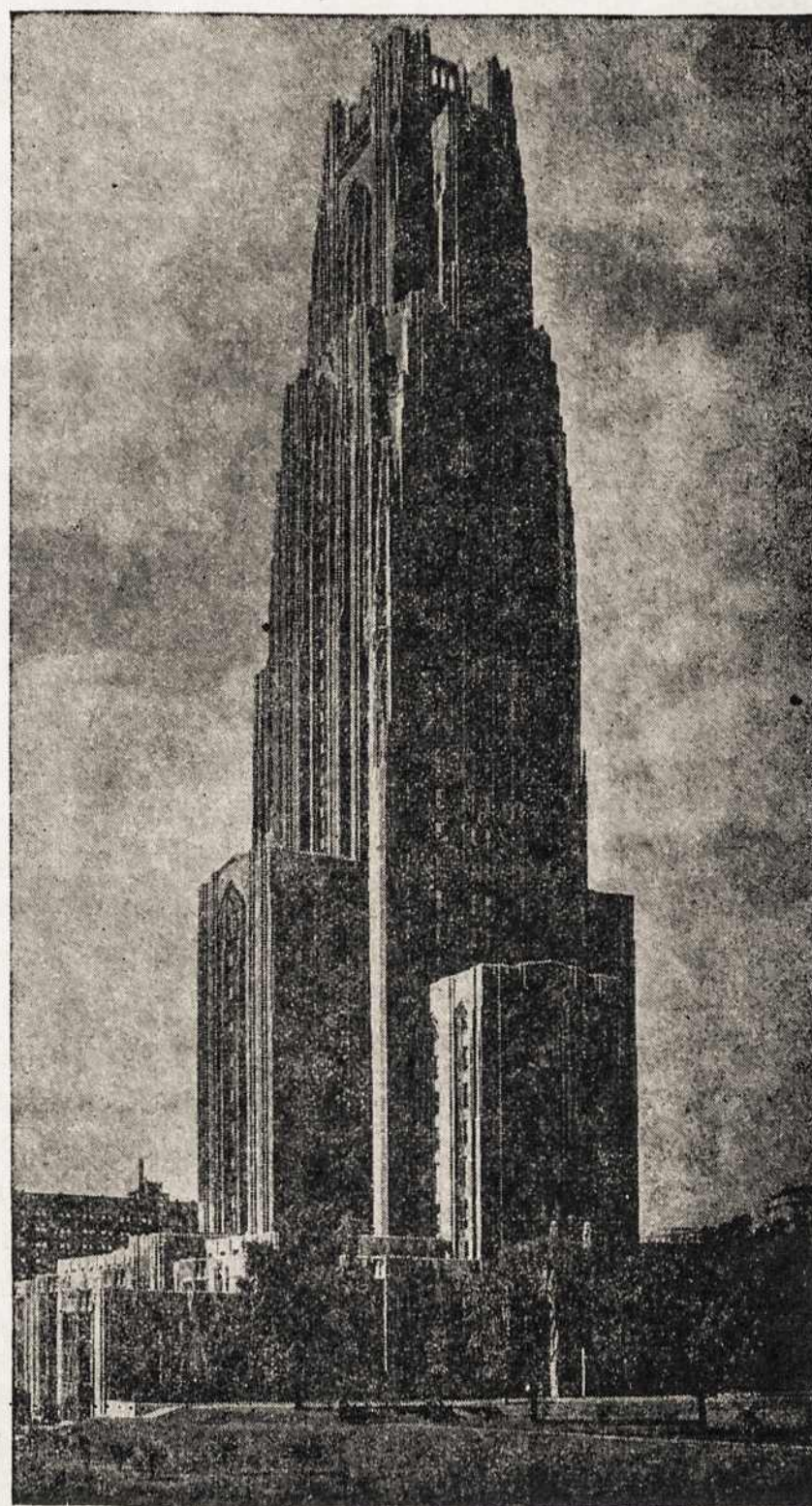
"We offer you now our most precious possessions—our children and our grandchildren. May this University be to them an intellectual and a spiritual guide."

The Nationality Rooms at the University of Pittsburgh, today

By its provision for Nationality Rooms, the University of Pittsburgh began its program to develop international interests among its students, faculty, and friends.

Today, these Nationality Classrooms continue to play a significant role in developing international understanding at the university. The people who had worked together 20 years to build the rooms did not want to disband. The university certainly did not wish them to do so. The voluntary services of these representative Pittsburgh citizens of various backgrounds had been recognized from the very beginning as a distinct contribution to the development of the university. These committees are now working with the university on its various programs to advance international understanding.

One of these projects is the sponsoring of

CATHEDRAL OF LEARNING, UNIVERSITY OF PITTSBURGH

VYČIŲ TĖVO M. NORKŪNO GIMTADIENIS

GRUODŽIO 1 D.

Visa vyčių šeima džiaugiasi, minėdama savo steigėjo M. Norkūno gimtadienį.

Džiaugsmas juo didesnis, kad mūsų kūrėjas, sulaukęs jau 81 metų, tebėra pilnas energijos, pasiaukojimo, ir atsidavimo lietuvių bei vyčių reikalams. Jis visados yra su mumis, rūpinasi vyčių veikimu, jų pažanga ir lietuviškumu. Jis ne tik rūpinasi, bet ir pats dirba. Štai ne kartą skaitėme jo žodį

organizacijos reikalais, spausdintą "Vytyje".

Tėvas M. Norkūnas yra ne tik vyčių kūrėjas, bet ir gražiausias pavyzdys savo darbu ir jauna bei veiklia dvasia.

Šio gimtadienio progą visa vyčių šeima savo Tėvui M. Norkūnui vienu balsu linki:

— Ilgiausių metų! Tu esi mums tikras energijos šaltinis ir gražiausias pavyzdys.

Jo adresas — 94 Bradford St., Lawrence, Mass.

Artojėlis

SALDUS SALDUS RYTO MIEGELIS

Oi saldus saldus ryto miegelis,
Kaipo gegužės švelnus vėjelis,
Jazmino žiedą miegan skandina,
Sapnų dievaitę meiliai vadina.

Brėkšta dienele, kyla saulele,
Budin tėvelis jauną sūnelį:
— Kelkis, sūneli, mažas artojėli,
Taisyk žagrelę dirvelei arti.

Dirvelę arti, linelius sėti,
Margais jauteliais juos apakėti,
Sriaunos upelės vandeniui paliesti,
Jaunai seselei bus ko ravėti.

Patvino laukai mėlyno jūra,
Klausė seselė: — Kas taip užbūrė?
Ar tai vosilkos ar rugiagėlės,
Meiliai viliojo kaip dangaus vėlės.

Tai ne vosilkos nei rugiagėlės,
Nei tai dangaus mielosios vėlės, —
Šilko lineliai drobelėm austi,
Jaunai seselei kraitelį krauti.

1950 m. vasario 17.
Lawrence, Mass.

studies at the University of Pittsburgh. Those in need will be given consideration for scholarships in accord with individual circumstances.

Funds for the activities of the Lithuanian Room Committee have been obtained primarily by donations from various Lithuanian organizations of the Pittsburgh area, and individual contributions. One Lithuanian, not even a Pittsburgher, but from Cleveland, left by his will \$100.00 for the use of the Lithuanian Room Committee. Such devotion to the furtherance of Lithuanian culture is certainly praiseworthy, and it also points out the importance of such an institution in the United States.

Persons desiring to add their contributions in aiding the work of the Lithuanian Room Committee may do so by sending them c/o The VYTIS. The Scholarship Fund for University Study by Displaced Lithuanian Students is of primary concern to the committee at the present time.

Thus far the Lithuanian Room Committee has provided a \$100.00 scholarship to one such student, Frank Baltakis. Frank is now a Junior in the School of Engineering. A member of Council 19, many Knights remember meeting Frank at the convention in Chicago.

The university has matched the scholarship given Frank, as it is doing in all such cases. Such a policy provides enthusiasm not only for the committees, who have to raise funds for the scholarships they provide, but also for the deserving students receiving this toward completion of their education.

The Lithuanian Room Committee hopes that this generous attitude toward refugee students will be an incentive for more students among Lithuanian Displaced Persons to complete their several public evening lectures annually in English by distinguished scholars on the literature of various countries. It is expected that the lecture devoted to Lithuanian literature will be given in 1951 or 1952.

Another, and undoubtedly the most important, is the program of Educational Exchange set up on a local campus level to parallel various national and international programs. Each committee is, of course, interested in bringing students and professors of its own nationality to this country. Several committees, among them the Lithuanian, because of present conditions in their countries, are helping students who have come from Displaced Persons Camps.

GREETING FROM KRUPAVIČIUS

The following is a translation of a convention greeting received from a true friend of the Knights, Monsignor M. Krupavičius, chairman of the Committee for the Liberation of Lithuania.

Dear Knights:

Over a year passed since I have seen you and talked with you. I have not forgotten you and regret I cannot have a few brief moments with you now. I am still of the same opinion about you. You remain very dear to me. Why? Because in you I want and hope to find that force which will bring about a rebirth of American Lithuanians and will put them on the true Lithuanian path. It is no secret to you that the younger Lithuanian generation has either left the Lithuanian path completely or has gone considerably astray. The Lithuanian language to them, if it is not forgotten entirely, is no longer held in its rightful esteem, is no longer a matter of every day use, but only incidental. They have exchanged their native Lithuanian language for another. And where there is no Lithuanian language there is no Lithuanian heart. Where there is no Lithuanian heart there is also no Lithuanian person.

You see before you the Lithuanian knight. If it should be missing, just glance at your chest. You will find the knight adorning you, for it is your symbol. Riding a white steed which barely touches the ground, the gallant knight strikes his upraised sword at all that he sees harmful, destructive and dishonorable to Lithuania. You have also embellished your knight with a cross, rightly believing that only with Christ Lithuania can become healthy and strong. That knight, dear friends, mirrors your whole life and your entire program of action. Once you fulfill that program, you will have reached your chosen purpose in life. I wish you complete success. Your work is especially needed today, when the Bolsheviks in Lithuania are killing off our people by the hundreds of thousands, while elsewhere our people themselves, also by the hundreds of thousands, are lost to us by straying from the Lithuanian course. Your work, therefore, assumes special significance and importance. It cannot be postponed. It must be done today. Tomorrow might be too late. So, to work, as God commanded you!

Do you wish to know which tasks are at the top of our list? I'll tell you. They are very easy, and so ordinary! One need not swing the sword about, nor shed any blood, nor lay down one's life. First of all, the language of a Knight is only Lithuanian. With a Lithuanian he speaks exclusively Lithuanian, even when addressed in another language. Even to his superior he will find a means to tell him that a Knight, conversing with a Lithuanian does so only in Lithuanian, for that is his sacred duty. His family and his home are also Lithuanian.

The Lithuanian language resounds there. A Knight—man or girl—who marries a non-Lithuanian exposes himself and his children to the danger of becoming a total loss to the Lithuanian nation. He thus violates his knightly duties. A Knight does not permit to change his or his children's Lithuanian name. Denationalization begins with de-Lithuanianization of one's name and the teaching of non-Lithuanian prayers. A Knight protects his children from these dangers. It will not be easy, perhaps, but to a Knight that is not important, for that's why he wears his badge of knighthood.

A Knight goes among those who are dying nationally and revives them. He is a Lithuanian John the Baptist, an apostle of Lithuanianism. This cup of spiritual refreshment and strength he carries not only to the poor district, but also to the sumptuous residence — everywhere where a Lithuanian may be dying nationally. Just as an ordinary soldier can oftentimes comfort and encourage his superior officer, so in this war for Lithuanianism an ordinary member can and must strengthen his leader who may be weak nationally.

Here, dear Knight, is your foremost and most important assignment. I have confidence that you will fulfill it. May God help you.

Your loving and respectful Monsignor
M. Krupavičius

NEW ENGLAND DISTRICT K. OF L.

to hold

LEADERSHIP COURSE

Sunday, November 26, 1950

Our Lady of Vilna Parish Hall,
Worcester, Mass., 2:00 p. m.

At the past New England District Convention, the resolution was passed to have the district as host to all council officers. This resolution shall be effected on November 26th. It is mandatory that council officers attend.

To Present: Sound film on CHRISTOPHER MOVEMENT under direction of Father Keller in Hollywood.

Father John C. Jutkevičius, national spiritual director, to give a lecture on "The Philosophical Aspect of TRUE K. of L'ism."

The various duties will be expounded by district officers.

Joseph A. Lola,
President

THE LITHUANIAN AMERICAN CATHOLIC CONGRESS,

held on the 30th day of September and the 1st day of October, 1950, at the William Penn Hotel, Pittsburgh, Pennsylvania, after due deliberation, voted the following resolution:

Message to President Truman.

The Lithuanian American Catholic Congress pays its tribute to the courageous leadership of President Truman in blocking Soviet aggression in Korea.

The bold and determined steps taken by this country to protect a defenseless people emerging into a status of independent statehood, rallied the forces of freedom everywhere and revived suffering mankind's faith in American policy objectives. After years of faltering indecision and compromises of Yalta and Potsdam, which recalled the Munich conferences, the present policy of the United States firmly guided by the President finds the American people united and supporting the policy of peace. Most of the free world welcomed this stand and gave solid backing in the United Nations.

Lithuanian Americans determinedly support President Truman's foreign policy. At the same time, they wish to recall that a similar firm stand is long past due on the European front.

In August and September, 1939, the Soviet Union and Nazi Germany entered into an alliance and divided Eastern Europe into Soviet and Nazi "spheres of influence". Poland was militarily vanquished by the twin armed invasions

of the Nazi and Soviet armed forces, and Soviet garrisons were imposed on Lithuania, Latvia and Estonia. During the Hitlerite invasion of France and the Lowlands, the Soviet armed forces seized the Baltic States.

Disregarding the solemnly promulgated obligation to adhere to the principles of the Atlantic Charter, the Yalta Declaration to "liberated" European Peoples, membership obligations in the United Nations, and the signing of the Genocide Convention, the Government of the Soviet Union re-imposed Soviet armed forces on Lithuania, Latvia and Estonia and forced upon them unrepresentative puppet regimes totally subordinated to "plenipotentiaries" of the Soviet Communist-bolshevik Party.

In consequence of the genocidal measures deliberately pursued by the occupying Soviet military and civil authorities, the Baltic States have already lost one-third of their indigenous population. Their national wealth is expropriated and dissipated by the foreign occupying regime. Their inhabitants are deprived of all human rights and freedoms, their hard-earned heritage. Their people are denied any measure of self-government and cultural development.

Consequently, the Christian Baltic States constitute the original "Korea". The Baltic Peoples hopefully await their liberation. The passive and active underground resistance to the foreign occupying regime, continues to this date. Their case deserves a hearing and an active support from their fellowmen of the free parts of the world.

Wherefore, the Lithuanian American Catholic Congress respectfully requests the President and the Secretary of State to bring up the matter of the liberation of Lithuania, Latvia and Estonia in the open international forum of the United Nations, and to actively support the efforts made by the Supreme Lithuanian Committee of Liberation and the respective Latvian and Estonian Committees.

Officialus Skyrinus

OUR MAIN OBJECTIVE

Usually in setting plans for the future, a board of directors or an Executive Board plan on enlarged activity,—new members and new councils. In doing this we fail to fulfill one urgent duty of equal importance, or even more important, and that is the strengthening of our existing councils and members.

An organization is like a family. It has a head man, and its off-springs. The head man should see that his family lives up to his requirements or ideals and he should educate and teach his family to do so. The requirements he has of his children are to be good children; to do his bidding; to do everything for the good of themselves and others; to be intelligent and broadminded. He as a good father and parent will guide his young ones to fulfill his idea of living. Fundamentally, they must be good children.

And so it is with organizational work. You, as a delegate at the national convention, have helped plan the activity and stand of our organization. At conventions in the past you have set up its ideals, its plan for future activity. And, in setting up these plans, the Supreme Council must see that all councils know about these plans and have an opportunity to carry them out.

Has your council been fulfilling its duty and activity as per decisions of our national conventions? If you have, you are an ideal council and you probably have been complimented for it. If you have not been in line with Center activity, you have missed some of the more important and interesting points of our grand organization.

Our Supreme Council has an enormous duty in caring for its large family. Each officer has a certain detailed duty to perform. His duty will be made known to you so see if you or your council can help him with his job. Other Supreme Council officers can help you and your council interpret duties or committees of our organization. Committees such as Ritual, Lithuanian Affairs, etc., are important and each council should be active in these important affairs. Certain other committees and activities are of local origin and interest. If so that is fine as long as it upholds our high ideals and works toward the same goal we do.

So councils, be good and outstanding children! Help your Supreme Council officers do their duty and they will help you. We all have a job to do—some of us big ones, some smaller ones. But all are relatively important. Let's plan to go a long way and accomplish much, so that by the next convention we will be stronger and more

NEW ENGLAND CANDLEPIN ROLL-OFFS

OCTOBER 22, 1950.

At the Sport Center, Norwood, Mass., eighteen teams consisting of ninety bowlers participated, and over one hundred spectators were present to cheer their respective teams.

After the bowling matches, everyone was invited to Runeberg Hall for refreshments and dancing. Phil Carter, sports director, presented a trophy to each winning team and beautiful Bowling pins to the girls of the winning team.

South Worcester (116) won in the women's division and Norwood (27) in the men's. Going into the finals, South Worcester girls had a lead of thirty-six pins and picked up twelve more to win over Worcester by fifty-one pins. The Norwood men came from behind by fifty-two pins to win over South Boston (17) by nineteen pins.

FINAL STANDINGS

Men	Points	Women	Points
Norwood	4211	So. Worcester	3812
So. Boston	4192	Worcester	3761
So. Worcester	4112	So. Boston	3746
Worcester	4111	Westfield	3625
Cambridge	4090	Cambridge	3447
Providence	3910	Providence	3392
Athol	3797	Norwood	3376
Westfield	3785	Lawrence	3277
Brockton	2958	Brockton	3048

HIGH TEAM

Women—So. Worcester	1269
Men—Worcester	1502

HIGH INDV. SINGLE

J. Kondrotas	124
Louise Gražulis	114

HIGH INDV. THREE

J. Kondrotas	348
Louise Gražulis	285

A meeting was held after the bowling tournament at which time six councils stated they will enter both women and men teams in the New England League. Next month a schedule will be drawn up with rules, prizes and bowling dates. A meeting for discussion will be held and all councils wishing to join this League are requested to contact Sports Director Phil Carter, 50 Hedley, Providence 4, R. I. by mail or call Planations 1-9831.

May I thank all those who bowled and who helped to make the meet a success. Special thanks to the host council, Norwood (27) for its splendid cooperation thereby making my duties more pleasant.

Phil Carter,

New England Sports Coordinator

united. Remember, in unity there is strength! Let's strengthen our organization, let's strengthen our councils, let's strengthen our members.

Al Wesey, president

Worcester, Mass.

COUNCIL 116

JOINT AFFAIR

We had a joint affair with our neighboring Council 26. Two bus loads of K. of L'ers left bright and early for a most wonderful day at Ocean Beach, New London, Connecticut. On the way to the beach, we stopped to have coffee. Mary Klimkaitis, Bernice Burdulis, Lillian Katkauskas and Grace Račkauskas decided that coffee wasn't enough so they went looking for a good spot to eat. Soon half the bus went searching for them. Sleuth, Shirley Miller, found them a few blocks away enjoying a lobster sandwich. At the beach, we all enjoyed the nice warm sun and ended a most perfect day by singing Lithuanian songs all the way home.

CLUBROOMS

Bob Stevens was elected custodian of the clubrooms for one year. As his first official act, Bob announced that dancing sessions will take place every Monday night following the Lithuanian Folk Dance Group rehearsals. Why not drop down some Monday evening?

VACTIONS

Helen Gvazdauskas, Aldona Pauliukaitis and Jack Kasper spent a few enjoyable days at Hyannis. Jack decided to finish out the summer working down the Cape. What does Jack do? His position is concerned with the welfare of hundreds of people's stomachs. Shirley Miller and Bernice Burdulis spent a week at Dennisport, Cape Cod. Bob Zinkus explored the many sites of New York City. Bill Kissell and Bob Stevens spent their vacation at Provincetown fishing for stripper bass. Anna Miller toured the beaches of Maine. Edmund Vaškas spent a week in Maine.

CONVENTION

The delegates to the 37th national convention were Charlotte Mitchell, Helen Gvazdauskas, Teresa Kasper and Vitie Chunis, who submitted fine reports.

Minstrel Show

Our parish presented its Silver Jubilee Show and Dance on Wednes-

day, November 15 at Mechanics Hall. David Vaškas was general chairman. As usual, many of our council members took part in the show.

Social Committee

At our last meeting following committee was selected: Jack Kasper, Bob Stevens, Bernice Burdulis, Michael Essey Jr., and Shirley Miller. This committee is arranging several affairs this fall and winter.

Bowling League

Every Tuesday night, our more energetic members get together at the Grafton St. Bowling Green to let off a little steam. At the end of the season, a banquet will be held at which time prizes will be awarded to the girl and boy with the highest single and highest triple strings. A prize will also be given to the team with the highest pinfall. To date, Jack Kasper holds men's high single with 118 and Helen Gvazdauskas girl's high single with 94.

Dance Group

At the New England district convention, our dance group performed for the delegates and guests and did a fine job, too. This group was made up of Mary and Irene Balukonis, Helen Gvazdauskas, Aldona Pauliukaitis, Jack Kasper, Chester Savickas, Albin Kazlauskas and Vitie Chunis. We wish to thank Lucy and Isabelle Savickas, directors. Music was provided by accordianist Peter Chunis.

New Members

We welcome into our fold Gertrude Zebinskas, Albin Yankauskas, Anthony Tumas, Louis W. Visockas, Joseph Alikshun Jr., Raymond and Dorothy Daniel.

Devotion

On Sunday October 1st., our parish held a procession and services for the intention of the Pope. Every organization of our parish was represented. The flag bearer for our council were John Pūras, David Vaškas and Robert Stevens.

Žinios

The first from our council to be recalled into Service was Stanley Stočkus. We wish you Godspeed, Stan. New members of the Lithua-

nian Affairs Committee were appointed for the coming year: John Mažeika, Anne Miller, Helen Daltwas, Irene Platukis, Bernice Burdulis, Veronica Kasper and Aldona Pauliukaitis. On October 4th, the Sodality held a tea in honor of Frances Banionis' forthcoming marriage to Vincent Anton. She was presented with a beautiful cross. A personal Shower was held for Mary Gvazdauskas by her sisters Helen and Nellie, October 12. Mary marched down the aisle November 14.

"Moon-struck"

Los Angeles, Calif.

COUNCIL 133

Our council members wound up the summer season with a barbeque in the Sierra Madre Mountains, as guests of Jack Basil and his wife. Not only was the prepared dinner sumptuous, but also the mountain air agreed with all of us. Mary Basil, daughter, escorted the troopers into the wild mountains for a hike. We can now tell the difference between poison ivy and non-poisonous ivy. After two rugged hours in the mountains, we ended the day with games and dances. Anthony Skrudulis, St. Casimir's organist, played plenty of polkas on the accordian.

Mike Yakutis, delegate to the national convention, returned home minus a few choppers, or perhaps the American Legion, of which he was also delegate, had something to do with it. We are anxiously waiting to get his report on both conventions. We are looking forward to sending two delegates to the 1951 national convention to be held in New York City.

We are very happy to welcome a Lady, Anna Laurinaitis, formerly of Elizabeth, New Jersey, into our council. We know she will be an asset to us.

Plans are being made to hold a Pre-Lenten BLYNŪ BALIUS at North Star Auditorium, 1631 West Adams Boulevard, Los Angeles. The affair will start promptly at 1 o'clock in the afternoon. A Lithuanian and American play will be presented. There will be plenty of BLYNŪ and DANCING.

Marcella Petrauskas
Cor. Secretary

Worcester, Mass.

COUNCIL 26

Father Mike, Vin Grazulis, Joe Sakaitis and Kivver Stepanauskas recently took in "Kiss Me Kate" in Boston. Vin and Joe had such a nice time, they returned the next day with Angie Sarapas and Kathie Yakutis to see "Mr. Roberts" preceding a sports day committee meeting.

Despite the torrents of rain that came to Marianapolis on the 4th of July, our council's booth was out there operating. Thanks to Helen Gvaz and Tessy Kasper (116) for their help.

Bill Bengtson joined the ranks of new car owners (bachelor). He's been sporting a sharp new green Ford. If you want to be an expert at "U" turns, just follow Rita Brazauskas down Shrewsbury Street any Wednesday night.

Olga Kersis and her Lithuanian Affairs Committee have been doing a grand job. Vyto Adomaitis got up a wonderful list of books and articles on Lithuania, after some lengthy private research. He mimeographed this list and presented each member with a copy.

The welcome mat was laid out for Joanne and Muriel Grazulis, and John Liubauskas. They were initiated at Howard Johnson's Restaurant after the meeting by a good number of the members. It was opportune time to find out whose car could carry more passengers — Bill's "Ford for 50" or "Vinnie's Rocket-Engine 88."

Father Mike has been conducting a series of Catholic study hour. Everyone is urged to attend these interesting and most informative meetings.

Splendid cooperation was shown by all at the recent parish picnic. Members gave up their afternoon to help raise funds for the parish.

We miss Claire Grigaitis' frequent week-end visits to Worcester. Did she spend the summer at some swanky beach?

SPORTS

Our softball team played against Council 78, Lawrence, Mass. and was victorious. Thanks, Manager Al Drumstas, for a job well done and we're looking forward to even a better season next year.

The Athletic Committee is planning to run a series of military whist parties in the Fall to raise funds for a basketball team, which will be entered in the city Catholic league.

Bowling teams are again being organized, and we'll be rolling at the 20th Century Alleys very soon. As usual, we'll be in the market for out-of-town matches.

Lately, we've missed seeing: Evie and Al Grudzinskas, June Bruinsma, Danny Benuskevich and Teddy Zizis.

"The Icicles"

Elizabeth, N. J.

COUNCIL 52

OFFICERS

At a meeting held on September 19th, the following officers were elected: Charles Oškutis, president; Victor Jurkūnas, vice president; Peggy Merritt, recording secretary; Ann Baronas, treasurer; Rose Mc Salis, financial secretary; Valerie Jurkūnas (3-year term), Adolph Oškutis (2-year term) and Charles Grincius (1-year term.), trustees; William Senkus and Helen C. Pinkin, VYTIS correspondents; Jean Posko and Daniel Degutis, Welfare Committee; Edward Adomūnas and Ronnie Krezonis, Sports Committee; Rev. Father A. Kasper, William Senkus, Ann Staboris, Aloysius Rudzitas and Anne Mitchell, members of Lithuanian Affairs Committee.

LITHUANIAN AFFAIRS COMMITTEE

Father A. Kasper is again heading the committee which has gained much recognition in the past under his directorship.

RITUAL

Josephine Adams continues to see to it that each member in our council achieves the highest degree he or she is entitled to according to the Ritual.

WEDDINGS BELLS

Valerie Strisko Sarockas (Marquette Park #112) and Victor Yurkūnas (52) were united in marriage at the Nativity B. V. M. Church, Chicago, Ill., on September 2. (Council 112's loss but Council 52's gain). We wish the couple many years of happiness.

NATIONAL CONVENTION MEMORIES

Anne Mitchell, Helen Pinkin and William Senkus were delegates to the 37th national convention. They submitted splendid reports at our meeting. We extend our congratulations and best wishes to Anne Mitchell, newly elected vice president of the Supreme Council, and thank Helen Pinkin, past trustee of the Supreme Council, for her efforts in behalf of our organization.

Helen Pinkin, one of the first delegates to arrive in Chicago, was welcomed by Sylvia Raczkus of Marquette Park. She was the first to arrive and the last one to go home. We thank the committee for a well planned convention. We also thank the past Supreme Council officers who worked so diligently during their term of office, and sincerely hope the incoming officers will carry on their good work. Special commendation goes to past president Jack Juozaitis for having revived many councils in not only his own district but elsewhere; also for organizing several councils. Credit given to his entire board.

ODDS AND ENDS

We were proud to notice Charles Oškutis, council president, march in the Holy Name Parade, October 7th. He wore a top hat and tails. Charles Grincius, trustee, was Grand Marshal of the parade. A majority of our male members participated in the parade, headed by Father Kasper, who also wore a top hat.

How about surprising us, Mr. and Mrs. Adolph Oškutis by attending one of our meetings? We would also be pleased to see our friends, John and Camille Oškutis, more often.

Frances Butkus is a hard working member. Keep it up, Frances.

Jean Pasko is kept quite busy visiting our members who are sick (due to the Indian Summer).

Father Kasper, Anne Mitchell, Ann Staboris and Josephine Adams represented our council at the New York—New Jersey District Convention which took place at Great Neck, New York on September 24th.

We miss you — Jo Adams, Jo Degutis, Toni Krezonis, Toni Degutis, Helen Vaich, Vincent Zack and Spike Pinkin. See you at our next meeting?

IN MEMORIAM

We extend our deep sympathy to Charles Rustako and family on the death of his beloved father.

SVEIKI GYVI

We are so pleased with our recently organized Council 100, Amsterdam, New York. Keep us posted on Professor Olšauskas. He just cannot afford to miss a single K. of L. meeting.

"Pinky"

Cleveland, Ohio

COUNCIL 25

Vacationing is still the main topic of discussion among most of our members. Helen and Lillian Tores spent a week at a Dude Ranch in New York and climaxed their vacation by going to visit Father John Jutkevičius, National Spiritual Director. Paula Roman also spent her vacation at a Ranch. Helen Vaska, Irene Vidugiris and Marian Derencus had a cottage in Canada. Mrs. Vaska and Mrs. Vidugiris went along as chaperons. Adele Martin went to soak up some of that good old Florida sun. Janet Gimmel, Mary, Joan and Dorothy Susin went to a cottage at Madison on the Lake, Ohio. John Brazis and Gene Kuncitis just came back from Canada. Adele Greb made a tour of several States to visit her many relatives and friends that she had not seen for years.

Our K. of L. baseball team did fairly well this year. Now with the season coming to a close, plans are being made for bowling.

Congratulations to Frank Kuncytis who was married on August 12, and also to Eleanor Ambrose and Ted Služas of Dayton, Ohio, who were married on September 2. Best wishes!

Sue

Cambridge, Mass.

COUNCIL 18

SLOW BOAT TO ENGLAND

"God is good!" Those were the opening words of our much-traveled chaplain, Father Frank Beksha, as he began relating the saga of his recent Holy Year pilgrimage to Rome.

At first he had us wondering what he meant by the reference. When he said the transportation to England was aboard a slow boat—banana boat—we knew. Now, spaghetti is a wonderful dish but when you have it served consistently you begin calling it a form of torture. Father Beksha was tortured.

Except for the "few" discomforts he experienced, Father Frank said he would make the trip again. His talk was interesting and informative and the sacred places he saw showed the strength of the Catholic World's faith.

MEMBERSHIP SPROUTS

Conventions are the thing, as we know. The Westfield week-end was instrumental in giving us another "member for life." Frank Dargis, who promised his allegiance to Council 18 for the rest of his survival, is a bowler of note, too. Welcome to '18, Frank.

CONVENTIONALLY SPEAKING

We had a strong delegation attending the Westfield conclave. With Ed and Pete Puzin there you couldn't call it weak! Then there was Al Jan-kauskas and John Žukas (the former attending strictly on business—delegate, you know), and the latter combined pleasure with business. John was officially a delegate and the unofficial business he accomplished concerned "interests" as far-flung as Worcester. Ted Mankus, who attends a school (B. C.) where they have a "football team?", and occasionally lose a game, attended. Official reports said he got a flat. Someone said, "Who'd he get?" Ted was available for comment, but didn't.

MEETINGS

Vito Pilkons, chairman of our bowling committee, let us know Thursday bowlaways are going in "striking" style. Helen Žukas and Vin Žukas were the two top bowlers for the girls and men (Vito calls'em boys) respectively.

Millie Wilcinski, who fortunately happens to "find" herself on most all refreshments committees, tended the galley again for the October post-meeting "užkandžių". Helen Žukas, her inseparable travelling companion, was in on the preparations, too, I think. I motion we commend them for it. Motion carried.

Scoop

Chicago, Ill.

COUNCIL 112

SUCCESSFUL DANCE

Our much depleted treasury should get a welcome influx of funds from our Autumn Knights Dance. Thank you, committee, workers and guests. Seen at the dance: Jerry Jesulaitis and his henchmen, gloating over the gains from their own dance the night before.

WEDDING BELLS

George Jonikas wishes it announced that he is out of circulation. He married Bernice Welička, well known to Chicagoans because of her radio work with Sophie Bartkus, on November 12. Good luck to the happy couple.

LITHUANIAN AFFAIRS

Sylvia Raczkus has resumed her duties as chairman, Illinois-Indiana District Lithuanian Affairs Committee. However, it begins to look as though she will work via Cincinnati, where she anticipates being transferred in November. Cincinnati council take notice.

INSTALLATION

Don Varnas American Legion Post continues to share its leading members with the K. of L. Among newly-installed Post officers are the following members of Council 112: George Jonikas, Gordon Gudas, Anthony Yuknis and Ed Pocius.

NEW TRUSTEE

Monica Kasper was elected to office of trustee left vacant when Gus Gudas assumed the duties of treasurer. Monica took active part on the Autumn Knights Dance committee.

SOCIALS

The council enjoyed a fine corn roast at Jack Jatis Ranch in September. Jack wants to commend his committee, Carol Masiliūnas and Gloria Cibulskis, as being good cooks.

A fair complement of members showed up at the Senior K. of L. lamb roast and small wonder. It was a lovely fall day and perfect for the out-of-doors. All councils were busy promoting their fall dance tickets. We have a busy social season ahead.

Googles

South Boston, Mass.

COUNCIL 17

BOWLING

We're in the process of forming bowling teams — so watch out, district councils — you'll have some competition. Monday nights, alleys are reserved for K. of L. bowlers.

EDUCATION

Many of our members are either attending day or evening schools. We wish them success in their efforts of learning so that we may be looking forward to additional leaders amongst us.

NEWS

We notice "Captain Rudy" is maintaining his bachelor's degree for fear if he ever gets married, he'll never attain a Master's.

When volunteers were asked to be on a committee that John Olowitz was chairman of, many girls accepted. Could it be that he was selected the best looking boy at one of our picnics?

Ann Nevronis misses her girl friend, Alice Plevock, very much since Alice left for Maine to teach music.

Nellie švelnis looks quite lonesome lately since Angie Mason is riding around in a convertible, driven by a Norwoodietis.

Best of Luck to Arthur Gailius who was called back into the Service.

Congratulations to Beatty and Al Stakutis on the birth of a baby boy.

Alge Mitkus is now working at I. J. Fox Furriers, as salesman. Now the girls will be able to buy their Minks with the assistance of a handsome salesman.

The Hustler

Naujosios Anglijos apskritis

Liet. Vyčių Naujosios Anglijos apskričio pusmetinis seimas įvyko rugsėjo 24, 1950, šv. Kazimiero parapijos svetainėje, Westfield, Mass. Seimas buvo atidarytas su malda, kurią vedė kun. V. Puidokas. Juozas Lola, pirmininkas, vedė seimą. Sekantieji sveikino seimą: kun. V. Puidokas, Westfieldo klebonas; kun. J. C. Jutkevičius, Centro valdybos dvasios vadas, Worcester; ir kun. M. Tamulevičius, apskričio dv. vadas, iš Worcester. Tėvas Norkūnas, Vyčių įsteigėjas, taip pat sveikino seimą. Telegrama buvo perskaityta nuo Paul A. Dever, Massachusetts gubernatoriaus, kuris nuoširdžiai sveikino seimą.

Katarina Yakutis išdavė visuotino Vyčių seimo raportą. Pikniko ir sporto dienai 1951 m. gegužės mėn. suruošti komitetas susidarė iš šių asmenų: Vincent Gražulis, Phil Carter ir Katherina Yakutis.

Louise Gražulis prašė, kad visi jai atsiųstų iškarpas dėl apskričio "Scrapbook".

Bronius Jonušas ir Mykolas Cibas, Westfield, apsiėmė suruošti Lietuviškų Dainų knygelę.

Seimas priėmė svarbių rezoliucijų dėl ateinančių metų veiklos.

N. A. apskritis lapkričio mėn. rengia visoms kuopoms vadovų kursus (Leadership course). Visų kuopų vadovybės privalo šiais kursais pasinaudoti.

Mandatų komisija pranešė, kad į seimą atsilankė atstovai iš 12 kuopų, 164 delegatai, 18 svečių, 3 kunigai ir 1 garbės narys. Seimas baigėsi malda, kurią vedė kun. Jutkevičius.

K. Yakutis, Rašt.

Amsterdam, New York

COUNCIL 100

August 27 found the Amsterdam members at Father Rashtutis' camp at Sacandaga Reservoir, where we enjoyed a roast, thanks to the capable planning of the committee. Credit is due to the following members: Ray Togaila, Marion (Bootsie) Jakaitis, Genevieve Gobis, Michael Kerbelis and Anthony Degutis.

In addition to the delicious meal served, members enjoyed various amusements ranging from cards to a soft ball game. The evening came to a reluctant end with the strains of mellow voices raised in song with Father Baltch assisting at the piano.

— — — — —
 It takes us, Smile & Sparkle, to get
 [the news,
 We're on the lookout and never
 [snooze;
 In this issue you will find — —
 The latest gossip of its kind.
 — — — — —

At a recent wedding, Marion Jakaitis, one of the attendants, looked lovely in her blue satin and lace gown.

Returning home from our parish picnic, Sophie Gavry was the unfortunate victim of an auto accident. She was nicknamed "Limpy" for a number of weeks. We were certainly glad to have her in our midst again for the September meeting.

Flo Mikolaitis and Ed. Trumpick were married October 21. Fran Raila and Rose Karuzas, two K. of L'ers, were in the bridal party.

Saratoga was a place of joyous ovations and sorrowful regrets for many of our members. Seen at the race track by our roaming correspondents were Fran Di Bart, Marion Jakaitis, Flo Mikolaitis, Fran Raila, Gene Gobis, Michael Kerbelis, Anthony Degutis and Richard Sakodolsky.

Father Baltch spent some time in Kennebunk Port, Maine this summer visiting the Franciscan Fathers.

Val Kerbelis is doing very well in his golfing. Also frequently seen at our Municipal Golf Course are Father Baltch, Val's brother Michael, and Professor Olšauskas.

Tony Degutis spent Labor Day week-end in Canada.

New York City is like a magnet for Gene Gobis. That's where she spends her vocation. What's the special attraction?

When there is a baseball game in Amsterdam, the spot on the third base bleachers at our Mohawk Mills Park is where you'll find Edna Gustas. She is one of the best regular rooters for the Rugmakers (Yankee farm team).

We gained a new member at our September meeting in the person of Ann Tamolūnas. We're glad to have you, Ann.

Pauline Urban, Bernice Blusis and Violet Ginaitis were in charge of the Social Hour for the September meeting. Reverend Peter Janaitis of Stillwater pleasantly surprised us by attending our monthly gathering.

Sophie Olbie, one of our most active members, is also the key figure in the Ladies Auxiliary of our parish. She is president of that worthy organization.

Our secretary, Eleanore Svegzda, is recuperating from pneumonia. We missed her at our September meeting.

Phil Carter, Council 17, South Boston, dropped in on us during one of our special sessions.

A gala K. of L. Masquerade Dance was held on October 28. The committee consisted of Sophie Olbie, Bernice Blusis, Sophie Gavry, Edward Bablinskas, Fran Di Bart, Fran Raila, Bootsie Jakaitis and Gene Gobis.

Refreshments were served following our October meeting by Flo Mikolaitis, Fran Raila, Bootsie Jakaitis and Fran Di Bart. All members were pleased with the committee's treat.

Smile & Sparkle

Great Neck, N. Y.

COUNCIL 109

We are indeed proud of our own Al Wesley who was elected president of the Supreme Council. We will endeavor to assist him to our utmost in his new duties.

On August 27, after Newark (29) cancelled its softball game with us, a going-away picnic was held for Peter Bernatovich who enlisted in the Air Corps. A beautiful identification bracelet was presented to Peter from our council.

On October 1, Brooklyn (41) softball team played against our team. Great Neck players won the game. We would appreciate a little more cooperation from other council softball teams. If one team cannot accept we could then invite others in advance. The field is reserved especially for us.

Bertha Stancavage and Harry Rubenau, both members, were married on September 17. Alice Ashman and Peter Lenk took their vows on September 2, and now reside in New York. Lots of luck to both couples.

The New York-New Jersey district convention was held in Great Neck on September 24. There was a poor representation of councils in the district, and we were greatly disappointed.

Our "Cinderella Ball", held on October 7, was an affair long to be remembered. "Cinderella" appeared in all "her" finery to be the "belle of the ball". Tony Kober did a wonderful job in this role — though we did

find it quite a task to try to keep him together! "Cinderella" found her Prince Charming in the person of Bertha S. Rubenau who was dressed appropriately for the role.

Peter Bernatovich was home on a week-end pass and we were very glad to see him at our dance. He returned to Langley Field, Va., the following day.

Think the K. of L. will have to carry an emergency sewing kit with them from now on. At the softball game with Brooklyn in October, Tony Kober ran into a little trouble and had to be content with safety pins.

Bowling season is coming around again — let's try to have more participation this year.

The girls have started a sewing club at Ann Martens' house. Looks like we'll be seeing a lot of new outfits now.

Our council finally purchased a mimeograph machine in August and it has certainly proved its worth so far.

Our 16th anniversary was celebrated on October 15 by receiving Holy Communion at the 8:00 a.m. mass in St. Aloysius Church. In the evening a dinner was served at the Lauraine Restaurant. Congratulatory telegrams sent by Father Kasper, Ann Mitchell, and Council 52 of Elizabeth were gratefully accepted on this memorable occasion.

"Jan"

Gary, Indiana

COUNCIL 82

Since their return from the national convention, our two delegates, Joe Shirvinski and Stella Kuizin, have been a pair of eager beavers. Between the two of them they have enrolled six new members, one of whom is Charles Daniels. Mr. Daniels is president of many Lithuanian organizations in Gary. We are very happy that he is now member of our organization for we know that he will be one of our most conscientious workers.

At our meeting, Pranis Cinkus presented a unique idea as to how we may get more members to join our choral and dancing group. As chairman of the Group Participation Committee he will be in a better position to invoke his idea on November 19. The Junior group is arranging a program for our council in reciprocity for a banquet tendered the girls, recently. Steve Baltikauskas, Julius Gudinas, Joseph Shirvinski and Stella Kuizin are making final plans for the banquet. Mr. Cinkus is handling the entertainment.

One of our members, Vladas Ruzga, was called into Service and may be sent overseas soon. We hope that he may be able to attend our banquet and dance. In any event, our entire council unites in wishing him Godspeed.

"Jo"

Chicago, Ill.

COUNCIL 5

Loretta Mačekonis, Jeanette Gaudusas, Dolores Stankus, Lucille and Laura Yucius have reported "enjoyable evenings" at the Council 13 (Town of Lake) and Council 112 (Marquette Park) fall dances. We were happy to see John Lebezinskas, driven down by Vince and Helen (Poppy) Videckis, at the Town of Lake social. We hope this is a sign that Vince and Helen will come back into the fold.

"Coming back into the fold" reminds us that we have an ambitious young gal in the council starting a membership campaign via the mail system. We are particularly interested in persons who dropped out of the council within the past five years rejoin. Spreading K. of L. news by word of mouth, in addition to the pen would be a great aid.

With heads bowed down and hands folded, the Council 5 Knights and Ladies, for the first time in a group, attended Mass and received Holy Communion on November 5th at St. Michael's Church. This is a Tri-Annual project, to be followed by a breakfast in the parish hall.

BIG BREAK FOR A V. P.

Laura Yucius has conducted the last two regular monthly meetings in the absence of the president, Edward Lukošaitis. It's really good experience.

"Sitting on pins and needles" is just a mild expression of how we feel since our council put in a bid to be host, for the Illinois-Indiana District Annual St. Casimir's Day Communion and Breakfast.

A heartfelt "thanks" from Loretta Hushka for all the cards and letters being sent. Let us not forget to keep warm messages enroute to her.

A group of delegates and guests from our council who attended the national convention sessions, various social functions and met friendly delegates and guests from other councils were Edward Lukošaitis, Laura Yucius, Jeanette Gaudusas (and her mother), Benedict Lenkart, Lucille Yucius, Peter Srubas, John Lebezinskas, Dolores and Lillian Stankus, Konnie Savickus, Joseph Suraski, Loretta Mačekonis, Roger Biggus (associate), Bruno Videckis, Edmund Daugird, and Mrs. Pauline Dreisch who represented Loretta Hushka in body.

Congratulations are in order for Laura Yucius on her appointment, by Father John C. Jutkevičius, as co-chairman and assistant to Sylvia Raczkus on the Illinois-Indiana District Lithuanian Affairs Committee.

Leonard Serpetis, serving in the U. S. Army, was suddenly rushed home in time to spend a few hours with his dad before the elder passed away. Our members express their

deepest sympathy to Lenny and Daniel Serpetis' family on the loss of their beloved father.

It seems as though Algird Oleškevičius has mysteriously disappeared, or has he been called into Service, too? Information leading to his whereabouts would be greatly appreciated!

The Black Rose

Cicero, Ill.

COUNCIL 14

Tot Tales

It's a girl for ANN and JERRY KASULAITIS! Making her appearance October 7, little MISS ROSANNE had daddy in the clouds—after all those free cigars were passed out. Congratulations, ANN and JERRY.

BERNICE and RAY PALUBIN have adopted a lovely little girl. BABY RITA, a chubby blonde, has stolen the hearts of everyone who has seen her.

"Gobblers' Hop"

...our big annual dance, is set for Thanksgiving Eve, November 22 at 8:30 p.m. Music will be presented by Vern's Modern-airs. Two large turkeys have even volunteered their "all" to serve as free door prizes. All this for only 75c. Committee members MARIANNE KELPŠAS, JEANNE PAVIS, JERRY KASULAITIS, STELLE WAITEKUS, SUE RAUDONIS, JIMMY BOYD, HELEN GUDAUSKAS, PHIL GOOD and RUTHE DAUKAS will add that touch of Autumn spirit to the decorations. Hope to see all K. of L'ers and friends there!

"Sparkies"

...our bowling team, has started the season with second place laurels. Good luck, and we hope to see you up there in first place.

Melody Lane

We've presented the District Choir with a new song-bird from our council—MARIANNE KELPŠAS. Another prospective lassie is Catherine Wastak who is presently a student nurse at the Oak Park hospital. KATE had done marvels in her school operetta "Martha".

Wedding Bells

...rang for VIOLET MILLER, now MRS. PADDOCK, September 16, and for MARGE GOOD and CLEO DAVID October 28. Best wishes and congratulations from us all!

"Honeymoon Lodge"

...destination of all our council newlyweds. Located in Forest Grove, Montana, it is the ranch home of our own members the LANKUTIS, ever since their wedding last January. This typical K. of L. honeymoon paradise was visited by the ANDERSONS, the RAUDONIS and the PADDOCKS. Even though the trip cost them a new car, MARIANNE and RAY EISIN found the LANKUTIS family wonderful hosts during

STASYS RUDYS-SR.

4409 SO. FAIRFIELD

CHICAGO 32, ILL.

their vacation in Forest Grove—could this have been their second honeymoon?

"Frenchie"

Worcester, Mass.

COUNCIL 26

Reports of the New England District Convention were given by our delegates, Emily and Adella Ceraska. Council 30, Westfield, was host and entertained the delegates royally. Our council displayed fine cooperation by Vinnie Gražulis' volunteering to be chairman of the Annual Sports Day Picnic to be held next spring, and Kathie Yakutis' volunteering her services as secretary. Good work!

A group of our members, who are sodalists, made the annual Retreat of the N. E. Sodalists at Our Lady of Sorrows Convent in Brockton. They were Olga Keršis, Franny Uždavinis, Franny Nockūnas, and Louise Gražulis.

The proceeds of our Military Whist went to the St. Casimir's parish basketball team. Refreshments were served following the affair. Rita Brazauskas prepared the coffee and Joe Sakaitis sampled and approved all pastry before it was served, paying particular attention to the home made cakes. Waitresses were Angie Sarapas, Kathie Yakutis, Olga Keršis, Franny Uždavinis, Elly Gražulis and Louise Gražulis. Franny Nockūnas and Adele Ivaška attracted customers to our door. Rita Brazauskas, Joe Sakaitis, Jack Thompson, Olga Keršis and Father Mike were in charge of the affair.

Our next Whist will be held to raise funds for the annual Christmas party for the parish school children. These parties get bigger and better each year.

Loyal Holy Cross rooters, the Laukaitis brothers and George Kuzmickas, spent a very pleasant afternoon at Hanover, N. H. where their team played Dartmouth.

CONGRATULATIONS

Rita and Joe Delonis are proud parents of Susan Mary; Ruth Kavackas took the fatal step; Franny Uždavinis, is wearing a beautiful sparkler on her third finger, left hand; Monnie and Bob Dupont and Maryann Pallys joined our council.

Latest appendicitis victims—George Kuzmickas and June Bruinsma. Best wishes for a speedy recovery also to Nellie Thompson, who is undergoing treatments at the City Hospital.

Len Sarapas bid "so long for awhile" to family and friends. He was recalled by the Navy and is now stationed in California.

SPORTS PARADE

Four teams are in keen competition every Thursday, K. of L. bowling night. We will enter two teams in the New England League.

"Strikes and Spares"